Է· ՏԱՐԻ 1892 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 30 ԱՀԵԿԱՆ 4382 — Հ· Տ· 7 ՄԱՅԻՍ 1890 — Ն· Տ· 19 ՄԱՅԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ· 1 ՇԷՎՎԱԼ 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]	[illegible]	160
	»	80
	»	40
[illegible]	»	200
	»	100
[illegible]		56
		28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 7 ՄԱՅԻՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

Մանչեսթըր Կուրիըր մայիս 7 թուով կը գրէ, Հայ Եկեղեցի ի Մանչեսթր նիւ խորագրոյն ներքեւ.

«Մանչեսթրի Հայ հասարակութեան մէկ մեծ մասն երկուշաբթի գիշեր ժողով ըրին եկեղեցւոյն կից առաջնորդարանին մէջ, հրաւիրմամբ առաջնորդին Տէր Ս. Պարոնեան վարդապետին, որ ժողովոյն ներկայացուց զԳ. Թոփճանէլեան, համակրելի, ուսեալ և ազգասէր անդամ հայ գաղթականութեան ի Միացեալ Նահանգս, Ամերիկա. Այս գաղթականութիւն տակաւին եկեղեցի չունենալով, ձեռնարկած է եկեղեցի մը կառուցանել. Մասնախումբ մը կազմուած է պէտք եղած գումարն հանգանակելու համար, որպէս զի անմիջապէս ձեռնարկուի շինութեան, և մասնախմբին ատենապետ Գ. Թոփճանէլեան նուիրահաւաքութեան պաշտօնով զրկուած է Անգլիա և ցամաքային Եւրոպիոյ հայ գաղթականութեանց մօտ. Ամերիկացի հայ գաղթականութիւնն այս գովելի ձեռնարկութեանն համար վստահ է թէ նպաստ չպիտի պակսի իւր ազգայնոց կողմէ. Գ. Թոփճանէլեան երկար և շահեկան բանախօսութիւն մ՚ընելով, մանրամասն բացատրեց թէ ինչպիսի հանգամանաց մէջ հարկ անհրաժեշտ համարուած է յԱմերիկա ուղղափառ լուսաւորչական եկեղեցի մը կանգնել և անոր կից դպրոց մը, — եկեղեցին տարեց մարդկան բարոյական օգտին համար, և դպրոցը մանկանց և պատանեաց հիմնաւոր դաստիարակութեան համար. Ցոյց յայտնեց թէ իւր հայ եղբարք պիտի համակրին այս ձեռնարկութեան և առատաձեռնօրէն սատարեն անոր յաջողութեան. Ուստի բանախօսութեան Գ. Թոփճանէլեանի, քաղաքիս հայ հասարակութիւնն չատեր առատաձեռնօրէն մասնակցեցան հանգանակութեան, առաջնորդութեամբ Գ. Մարտիրոս Թօգաթեանի, որ համակրալից բանիւք պատասխանեց այն բանախօսութեան. Գ. Թօգաթեան նաեւ շնորհակալութեան քուէ առաջարկեց առ Գ. Թոփճանէլեան, և ժողովն այսպէս վերջացաւ.»

Անգլիական թերթին այս գեկուցումէն գոհութեամբ կը տեղեկանանք թէ Ամերիկայի հայ գաղթականութեան ազգային-եկեղեցական կեդրոն մը տալու գաղափարն իրագործման ճամբու մէջ մտած է. Թոփճանէլեան էֆէնտի, որոյ բանախօսութիւնը կը յիշէ Մանչեսթր Կուրիըր, իւր գրչով առջէն բացատրած է Արեւելքի էջերուն մէջ Ամերիկայի Հայոց բաղձանքն ու ձեռնարկութիւնն, և եթէ սոյն է թէ եկեղեցւոյն յարակից դպրոց մը հիմնելու գաղափարն եւս ունեցած են, կրկնապէս խնդակցութեան արժանի կը համարինք իրենց մտադրութիւնն. Եւրոպիոյ այլ և այլ կողմերն հայ գաղթականութիւնք հայ եկեղեցի և հոգեւոր հովիւ ունենալու պէտքն զգացած են, բայց տակաւին չեն զգացած հայ դպրոց մ՚ունենալու պէտքն ալ, կամ չեն կրցած իրագործել այս անկերեւ պէտքն ալ. Եւրոպիոյ և Ամերիկայի հայ գաղթականութիւնք հայկական բարձրագոյն վարժարաններու չեն կարօտիր. Բաւական է որ ունենան կանոնաւոր նախակրթարան մը ուր իրենց զաւակունք հայ լեզու, հայ կրօն, հայ պատմութիւն ու աշխարհագրութիւն ուսնին, ուրիշ ընդհանուր ուսումներ լաւագոյնս կրնան ստանալ եւրոպեան և ամերիկեան այն յառաջդէմ վարժարանաց մէջ որով շրջապատեալ են. Այնպիսի հայկական նախակրթարան մը անձիր հայ գաղթականութեան մէջ չափահասներուն եւս կեդրոն մը և միջոց մը կրնայ ընծայել հայկական ուսումներ մշակելու իրենց պարապ օրերուն ու ժամերուն մէջ, մանաւանդ կիրակնօրեայ վարժարաններ հաստատելու, որպէս չափահասք առաւելապէս կրնան օգտիլ իրենց ազգին և ազգայնոց վրայ շահեկան ընթերցումներ ու բանախօսութիւններ լսելով. Վերջապէս, գնահատելի գաղափար մ՚է կրթական պէտքն եւս հոգալ բարեպաշտական պէտքին հետ. Մին և միւսն ազդուապէս կրնան նպաստել ազգային զգացման անկորուստ պահելու հայ գաղթականութեանց մէջ, որք առանց այս ապահովիչ միջոցներու եթէ գերծ ալ մնան շրջապատող տարերաց ձուլիչ ազդեցութիւններէն, չեն կրնար իրենց զաւակունքը պաշտպանել նոյն ազդեցութեանց դէմ, և հայ գաղթականութեան առաջիկայ սերունդն յԱմերիկա և յԵւրոպա՝ հայութենէ կ՚օտարանայ բոլորովին.

Նոր Աշխարհի բազմազան տարերաց մէջ իրենց ուրոյն ազգութիւնը պահպանելու կրնան քաջալերուիլ Հայք՝ տեսնելով թէ այն զանազան ազգութիւնք ո՛րչափ ջոկողութիւններ յանձն կ՚առնուն ամերիկեան ազգայնականութեան ովկիանին մէջ բոլորովին չկորսուելու համար. Սկսեալ Իռլանտացիներէն որք օտար հզօրագոյն գաղթականութիւնն են յԱմերիկա, Գերմանք, Ֆրանսացիք, Լեհք, Իտալացիք և ուրիշ կարգ մը եւրոպեան ազգութիւնք Ամերիկայի մէջ ուրոյն վարժարաններ և եկեղեցիներ ունին, հայրենեաց յիշատակը վառ պահելու և իրենց նոր սերունդն հայրենի լեզուին ու կրօնին մէջ դաստիարակելու համար. Ուստի նախանձելի է որ օր մը հայ գաղթականութիւնն աճի բազմանայ Նոր Աշխարհին մէջ, այժմէն հոգ տանիլ պէտք է որպէս զի՝ իրենց օտարասէր հանրածանօթ հակումներով՝ Հայք Ամերիկայի մէջ իրենց լեզուն, կրօնն և ազգութիւնը չկորսնցնեն. Այս գովելի ձեռնարկութեան մէջ, յիշենք յուսով որ Ամերիկայի Հայք ուրիշ հայ գաղթականութիւններէ պիտի ընդունին բոլոր այն օժանդակ աջակցութիւնն և առատաձեռն մասնակցութիւնն, որուն կատարեալ իրաւունք ունին.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՐԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Լորտերու ժողովն եւս կը զբաղի գործաւորական խնդրով. Երկու տարիէ հետէ յանձնաժողով մը կարգած էր քննելու համար Սուէթինկ սիսթէմ (Sweating system) կոչուած արհեստագործական դրութիւնն, որուն դէմ սրտաշարժ բողոքներ կը լսուին քանի տարիէ հետէ. այս է միջնորդներու ձեռաց ներքեւ ամեն կարգի գործաւորներու և արհեստագործներու կրած տառապանքը. Միջնորդք, թէեւ չատ դրամագլխի տէր մարդիկ, գործ մը կը ստանձնեն, և չատ սուղին գներով կատարել կուտան կարօտ գործաւորներու, որք այս կերպիւ մրցում կ՚ընեն ուրիշ յաջող պայմանաց մէջ գործող իրենց արհեստակիցներուն. Գործատէր մը որոյ գործն յաջող չերթար՝ իւր բանուորներն սուղին գնով վարձելու, կուտայ դրամատէրի մը, որ յանձնառու այնչափ աժան աշխատող այս բանուորներուն արտադրած նիւթը սովորականէն աւելի աժան կրնայ վաճառել. Ամեն կարգի գործաւորք դժգոհ են այս կացութենէ, յորում իրենց քրտանց վաստակը դրամատէրք և միջնորդք կ՚իւրացնեն կը սպառեն. Կանոնաւոր գործաւորք անմիջական հաստահարկեալ գործաւորներու չափ դժգոհ են, որովհետեւ ոչինչ գնով բանողներուն աշխատութիւնն իրենց հացը կը կտրէ իրենց բերնէն. Ընկերվարականք այս խնդիրն յուզեցին, և հանրային կարծիքն այնչափ գրգռեցաւ որ Լորտերու ժողովն հարկ տեսաւ քննութիւն հրամայել.

Քննութիւնն աւարտեցաւ, և տեղեկագիրը ժողովոյն մատուցուեցաւ, ստորագրութեամբք Լորտ Տէրպիի և Լորտ Ռոզպերի.

Այս անուանի պաշտօնեաները, որք իրարու մեծահարուստ մարդիկ Ընկերվարականաց դասին կցուցին չեն կրնար համարուիլ, կը յայտարարեն թէ «զանգատուած զեղծմանք անժխտելի են. Երեք հարիւր անձեր հարցաքննեցինք, և մեր քննութիւնն աւելի հեռի մղել չհամարձակեցանք». Քննիչք այցելեր են խանութներ եւ արհեստարաններ որք «համաճարակ ախտերու և անբարոյականութեան ճշմարիտ կեդրոններ են». զի ամեն բան աժան արտադրելու, կամ առաւելագոյն շահ ընելու համար, գործարանատէրք և անոնց միջնորդք գործաւորներն ու գործաւորուհիներն բառ կարի խեղճ վիճակի մէջ կը պահեն. Քննիչք կը հաստատեն թէ արհեստագործ ձեռնարկուք չարաչար կ՚օգտին աղքատ դասուց թշուառութենէն, անոնց քան զկանխն աշխատցնելով և բառ կարի քիչ վարձ տալով անոնց. Քննիչք կը պախարակեն նաև անխիղճ և անսիրտ դրամատէրներն որք կը չարչարեն անխտիր ամեն արհեստ և ամեն կրօնէ գործաւորներն, անգլիացի թէ օտարազգի.

Յանձնաժողովն հիմնական դարման մը կ՚առաջարկէ.— Աշխատութեան (կամ Գործաւորութեան) նախարարութեան մը կազմութիւնն, որ յատկապէս զբաղի գործաւորական խնդրով, քննիչներ կարգելով որք միշտ այցելեն քննեն գործարաններն և արհեստարաններն, և թոյլ չտան որ գործաւորք միջնորդներուն և անխիղճ դրամատէրներուն զոհ երթան. Այսպէս, Անգլիոյ մէջ իսկ, ուր անհատական նախաձեռնութիւնը պետական գործունէութենէն գերակշիռ կը համարուի, Պետութիւնն եւս քան զեւս կը միջամտէ ընկերութեան խոնարհ դասերը բարձրագոյն դասերուն դէմ պաշտպանելու համար.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐՆ ԵՒ ԶՐՈՅՑՆԵՐՆ

Պելճիքական դրամատանց խմբակն որ Թէնկոյի Պետութեան 26 միլիոն ֆր·ի պարտատոմսերն ի հրապարակ հանել յանձն առած էր՝ լուծուեցաւ. որովհետեւ հազիւ մէկ տասներորդ մասը կրցաւ ստորագրել տալ հասարակութեան. Թէնկոյի Պետութեան համար ծանր անյաջողութիւն մ՚է այս.

—Նախկին հակահանրապետական նախարարապետ և Սերպական անդամ Գ. Պիւֆէ անդամ ընտրեցաւ Բարոյական և Քաղաքական Գիտութեանց Ակադեմիային.

—Ոչ միայն ֆրանսական լրագիրք, այլ և օտար լրագիրք Ֆրանսայի համար կարեւոր յաջողութիւն մը կը համարին որ ֆրանսական բանակին կարողագոյն զօրապետներէն մին՝ Միրիպէլ՝ պատերազմական նախարար Գ. Տը Ֆրէսինէի անօրինութեամբ վերակազմեալ Ռազմական վարչութեան նախագահ կարգուած է, Զօր. Միրիպէլ, թէեւ չատ կարող զօրավար, բայց ժամանակաւ հանրապետական վարչութեան հակառակ ընթացքի մէջ գտնուելուն համար խառնիւ եղած էր հանրապետական կառավարութեան մեծագոյն մասին. Հանրապետական դրութեան զօրութիւնը ցուցնող պարագայ մ՚է որ հանրապետական նախարարապետ մը ինքնին կը փութայ պատերազմական նախարարութեան մէջ կարեւորագոյն պաշտօնն այս զօրավարին յանձնել.

—Ռումանիա, իւր Երեսփ· ժողովոյն քուէարկած նոր վարկերուն շնորհիւ, ռուսական սահմանաց վրայ ամրութեանց չատ զօրաւոր գիծ մը պիտի ունենայ, որ նոր ոճով բերդերու շղթայ մը պիտի կազմէ, ընդ. պաշտպանութեամբ 200,000 զօրաց. Ռումանիոյ բանակին խաղաղական վիճակն է 40,000 հոգի. պատերազմական՝ 160,000.

—Զանզիպարէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ Էմին փաշայի կարաւանը, հինգ օր դէպի ներս քալելէն ետքը, մահուամբ կամ դասալքութեամբ իւր բեռնակրաց մէկ չորրորդը կորսուած է. Էմին փաշա կը հետեւի Տքթ. Փիթերսի, որ ինքն ալ Էմին փաշան գտնել կ՚երթայ. Այն օրն ուր Տքթ· Փէթերս Էմին փաշան գտնէ, փաշան ալ իւր կարծեցեալ ազատիչը գտած պիտի լինի, և երկուքը միշտ պիտի ջանան գերմանական հաշուոյն գրաւել զԱփրիկէ, և շրջակայ ծովածաւալ Լճերու երկիրները.

—Քանատայէ հեռագիր մ՚ կը ծանուցանէ թէ կուսակալ Լորտ Սթէնլի ընկած է քաղաքային գառաւար Գ. Տափիրի անուանամբ. Այս մարդ Քանատայի ֆրանսական կուսակցութեան պետն է, և իւր հականգլիական բողոքներն ծանօթ են անգլիական տէրութեան. Գ. Տափիր մահապէս յայտարարած էր թէ նախամեծար կը համարի Քէպէքի ֆրանսական նահանգին բաժանումը Քանատայի ամբողջութենէն և իբրեւ ֆրանսական գաղթականութիւն ինքնուրոյն կազմակերպութիւնն.

—Իտալիան կառավարութիւնն որոշած լինելով ի պատիւ Կարիպալտիի յիշատակին արձանագրութիւն մը դնել Ֆիորենցայի Սանթա-Քրոչէ եկեղեցւոյն մէջ, որ կերպիւ իւրք Իտալիոյ Փանթէոնն է, Պապը շրջաբերական մը կը պատրաստէ, որով կաթոլիկ Տէրութեանց բողոք պիտի բառնայ այն «անիրաւիչ» անօրինութեան դէմ.

—Վատիկանի և ռուս կառավարութեան միջեւ նոր խնդիր մը ծագեցաւ. Զարը կը պահանջէ որ Ռուսիոյ կաթոլիկ եպիսկոպոսք ուղղապէս չհաղորդակցին Պապին հետ, այլ իրենց ի Վատիկան ուղղած նամակներն ինչպէս և Վատիկանէն իրենց զրկուած նամակներ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան անցնին. Աւելորդ է յարել թէ Պապը չի հաճիր.

—Անցեալ շաբթու Ուինտզըր, արքայական պալատան պարտիզին մէջ, ի ներկայութեան Վիքթորիա Թագուհւոյն, արքայական գերդաստանին, Պելճիոյ թագուհւոյն և այլ ականաւոր անձանց, կատարեցաւ հանդիսական բացումն ձիաւոր արձանին հանգուցեալ Ալպերթ իշխանին՝ Թագուհւոյն ամուսնոյն, արձան զոր Անգլիոյ և Հնդկաստանի կանայք, ի նշան մեծի սիրոյ և համարման առ Թագուհին, հանգանակութեամբ Ն. Վեհափառութեան նուիրած են՝ իւր թագաւորութեան յիսնամեակին առթիւ.

—Գ. Կլատսթօն Քայրըն-Քիրքի հացկերոյթին մէջ բանախօսելով ազատ-փոխանակութեան վրայ, որոյ վարդապետութիւնը պաշտպանելու նպատակաւ կազմուած է այս Ակումբ, բսաւ թէ ազատ-փոխանակութեան վարդապետութիւնը չատ տագնապալից շրջան մը կ՚անցունէ, որոյ պատճառն է Եւրոպիոյ վրայ ծանրացող զինուորական ծայրայեղ դրութիւնն, որ ազգաց ծախսերն աչագին համեմատութեամբք աճեցուցած է. «Պաշտպան-դրութիւնն ապրանաց վրայ միայն ի գործ չի դրուիր, այլ և մարդոց վրայ. Այսպէս, Ամերիկայի և Աւստրալիոյ մէջ կ՚ուզուի բոլորովին խափանել Չինացւոց մուտքն. Ամերիկացիք և Աւստրալիացիք Չինացւոց առաքինութիւններէն աւելի կը վախնան քան անոնց մոլութիւններէն.» Չինացիք սակաւապէտ, ժուժկալ, յամառ աշխատասէր և ուժիմ մարդիկ են, և այս հանգամանք ծանր մրցում կ՚ընեն Նոր Աշխարհի արհեստաւորաց դէմ, որոցմէ աւելի աժան կ՚աշխատին միշտ. Գ. Կլատսթօն կրնար յարել թէ ֆրանսացի բանուորներն ալ իտալացի բանուորաց արտաքսումը կը պահանջեն, և Անգլիոյ մէջ գերման պաշտօնեայք ու գրագիրք խիստ հակակրանք կ՚ազդեն անգլիացի պաշտօնէից և գրագրաց.

—Մարօք, երբեմն սպայ ռուս բանակին մէջ, յետոյ Աշինովի ռուսական փոնքին միաբան, ի գլուխ ռուսական կարաւանի մը կամ պատուիրակութեան մը, Նոա հասած է, և Մենելիք Թագաւորին քով կ՚երթայ. Իտալացիք հետաքրքիր են իմանալ թէ այս Ռուսք ինչ գործ ունին Հապէշստանի մէջ. Բայց անկերեւ է թէ Ռուսք Հապէշստանն Իտալացւոց թողուլ չեն ուզեր.

—Մոսկուա, Բինարտի Օռլոֆ հրակայ չոգենաւն և Անգրը Լայն ընկերութեան Սէնդ Լուի հսկայ չոգենաւը Նիւ-Եորքէն մեկնեցան յաւրաժ օր մը, Բինարտի չոգենաւը միւսէն մէկ ժամ յառաջ. Բաւան մրցում մ՚է սկսաւ իրենց մէջ, բառ կարի չուտ հասնելու համար Անգլիա. Այնքան մօտէն կը մրցէին որ բոլոր ճամբորդութեան միջոցին հազիւ մէկ ժամ զիրար կորսւին. Երբ Պրոհէտ հասան, Սէնդ Լուի իւր մրցակցէն 10 վայրկեան յառաջ անցած էր, և երբ յաջորդ կիւրակի գիշեր Մէրսէյ մտան, Օռլոֆ միայն մէկ քառորդ ժամ ետ մնացած էր միւսէն. Երկուց չոգենաւաց ուղեւորք անհնարին հետաքրքրութեամբ կը դիտէին մրցման ելքն, գրաւներ դնելով, այնպէս որ երբ ուղեւորք ցամաք ելան, մեծաքանակ դրամներ ձեռքէ ձեռք անցած էին. Ովկիանոսին մէջտեղն, չորեքշաբթի օր, երկու չոգենաւք մէջտեղ պատահած, և չատ մը սառնակոյտերու քովէն անցան.

—Հռոմէն կը հեռագրուի եւրոպական լրագրաց թէ իրենց հայրենիքը վերադարձող գաղթականներով լի յոյն չոգենաւ մը Պիրէոսէն հոն հասած է. Ուրիշ չատ մը գաղթականներ ալ ի Ռոսնատոն կը սպասեն՝ կրկին վերադառնալու համար միջոց գտնելու. Սոյն խոստումներէն ո՛և է արդիւնք չեն գտներ գաղթականաց վերադարձին.

—Ռուսիէ կը հեռագրուի մայիս 12ին. Տեղւոյս գերմանական հաստատութեան մը պատկանեալ աչագին շտեմարան մը, 2000 խորանարդ մեթրօ ընդարձակութեամբ, որ 1.200.000 լիթր քարիւղ կը պարունակէր, յանկարծ պայթեցաւ. Քարիւղը դուրս պոռթկաց և տարածեցաւ մօտակայ արտերուն մէջ. Շատ մը գործաւորք այժմ կը պարպին ջրհաններու միջոցաւ հաւաքելու թափուած քարիւղն, և հարիւրի չափ զինուորք ամբողջ հսկել կը պահեն քարիւղալից արտերն.

—Բրէտի Փոնսիէի կացութեան քննու-

—)(148)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

Եւ Պէրտօնի ճամբով կը դառնար, քայլերը դանդաղեցնելով՝ երբ Ժիլէթի տանը կը մօտենար ու երկչոտ նայուածք մը ուղղելով հոն ուր գիտէր թէ բժշկին աղջիկը կը գտնուէր սովորաբար, մօրը քով մնալու համար.

Սակայն բաղդը չէր ժպտեր իրեն.

Ի զուր քայլերը դանդաղեցուց, չի տեսաւ զայն. ի զուր մինչեւ իսկ կանգ առաւ.

Ժիլէթ գլուխը վեր չ՚առաւ.

Երիտասարդը կը հեռանար յուսահատեալ, առաջուընէ աւելի տխրադէմ. Եւ Ֆէրնանտ՝ զայն տեսնելով, անխօս տեսնելով, կը մտածէր.

—Գուցէ յանցաւոր եմ աւելի երկար սպասելով. Խեղճ տղան պիտի հիւանդանայ.

Օր մը Ժիլէթ հետեւեալ նամակն ստացաւ.

«Սիրելի աղջիկս, չատ անհանգիստ եմ եւ չեմ կրնար ձեր տունը գալ. Կրնայի՞ք դուք անձամբ ինձ բերել այն ձեռագործը որ լմնցած ըլլալու է. Ուրիշներ ալ ունիմ ձեզ յանձնելիք, և Տրնիզ՝ որ պիտի բերէ ձեզ այս նամակը՝ կրնար բերել զայն, սակայն բերանացի բացատրութիւններ պիտի տամ ձեզ նոր աշխատութեանց մասին. Կը վախնամ որ Տրնիզ չատ բացայայտ կերպով չի հասկցնէ. Ուրեմն եկէք, սիրելի աղջիկս, կսպասեմ ձեզ. Բանէ մը մի՛ վախնաք. Ձեզի պատահիլ անոր զոր տեսնելէ կը վախնաք. Ինքը դղեակէն բացակայ է եւ հաւանաբար այս իրիկուն միայն պիտի դառնայ.»

Ժիլէթ նեղացաւ.

Միտքը դրած էր դղեակը ոտք չի կոխել բնաւ.

Եթէ, հակառակ կոմսուհւոյն տուած ապահովութեան, Անտրէի հետ դէմ առ դէմ գտնուէ՞ր.

Դիպուած մը բաւական էր այս բանին համար.

Եւ ինչ յուզմանց պիտի մատնուէր յանկծամ, որքա՛ն պիտի տրտմէր.

Ընդ երկար վարանեցաւ. Երկու միտքէ էր.

Վերջապէս որոշեց երթալ. Կոմսուհին այնքա՛ն բարեխիղճ էր, այնքա՛ն երախտիք ըրած էր իրեն. Ինք կը սիրէր զայն. Բնազդաբար կզգար թէ Ֆէրնանտ միջնորդ մը չէր. ընդհակառակն.

Աւարտած ձեռագործը Տրնիզին յանձնեց.

Ագախինը հարցուց.

—Գիտեմ թէ տիկինը ինչ առաջարկած է օրիորդին. Ի՞նչ պատասխան տանիմ տիկին կոմսուհւոյն.

—Ես Պէրժըրօ պիտի գամ.

—Ե՞րբ.

—Անմիջապէս. հիմայ կը հագուիմ.

—Լա՛ւ, օրիորդ.

Կէս ժամ յետոյ, Ժիլէթ՝ իւր մօր իմաց տալով ճանբայ կ՚ելլէր Պէրժըրօ երթալու համար. Միջօրէէն յետոյ օդը չատ գեղեցիկ եղած էր. ժամ չորսին միջացները, երբ Ժիլէթ դղեակ կը մտնէր, երկինք սեւ ամպերով մթագնեցան. Սաստիկ հով մը ելած էր. Եւ հազիւ ներս պատսպարած էր մանկամարդ աղջիկը, երբ փոթորիկը պայթեցաւ, մինչ փայլակներ կը չողային ու որոտմունք իրարու կը յաջորդէին անդադար.

Կոմսուհին ոտքի վրայ կըսպասէր անոր.

Հիւանդի դէմք չունէր. Զայն տեսնելուն, այս եղաւ մանկամարդ աղջկան առաջին դիտած բանը.

Ուրեմն ինչո՞ւ ստած էր.

Ֆէրնանտ իւր սովորական քաղցրութեամբ ընդունեց զինքը.

Բաւական ժամանակ վար դրաւ զնա.

Եւ երբ Ժիլէթ ուզեց մեկնիլ,

—Բայց այս օդով չես կրնար երթալ...

—Փոթորիկը դադրեցաւ, տիկին.

—Քիչ մըն ալ սպասեցէք.

—Տեսէ՛ք, երկինք կը պայծառանայ... ամպերը կը փարատին.

Եւ Ժիլէթ պատուհանի մը վարագոյրը վեր առնելով, անամպ հորիզոնը ցոյց կուտար կոմսուհւոյն.

Բայց յանկարծ ճիչ մ՚արձակէ.

Պատուհանէն նշմարած է Անտրէն՝ վերնագաւթակին առջեւ. Անտրէ որուն համար կ՚ըսէին թէ բացակայ է, Անտրէ որուն առջեւէն անցնիլ հարկ էր, եթէ հոն մնար.

Երիտասարդը մարգերուն չուրջը կը պտտէր, տխուր և երազացնոր, մերթ ընդ մերթ գլուխը վեր առնելով, ընչելու համար անտառային բուրումները զորս ի վեր հանած էր անձրեւն և հովը տարածած.

Եւ յանդիմանական ձայնով մը.

—Ո՜հ, տիկին, բսաւ Ժիլէթ.

Ֆէրնանտ գլուխ նայեցաւ.

—Անտրէ՞ն է... կը հասկնամ.

—Դուք ինծի բսած էիք, տիկին, թէ չպիտի տեսնեմ զինքը.

—Կը կարծէի թէ ամեն օրուան պէս դուրս պիտի ելլէր որսի երթալու համար. Կ՚երեւի թէ փոթորիկը դուսչակեր է.

Կրնար յարել. եթէ ուզէր ամբողջ ճշմարտութիւնը դրուցել, թէ Անտրէ առտուն իմացուցած էր իրեն թէ գլուխը քիչ մը յոգնած զգալով, այդ օրը դուրս չպիտի ելլէր. այն ժամանակ աչա ինք գրած էր Ժիլէթին.

—Սակայն, վրայ բերաւ Ֆէրնանտ, դիւրին է ձեզ անոր հետ դէմ առ դէմ չգտնուիլ. Համբերութեամբ սպասեցէք որ դղեակ մտնէ, յետոյ դուրս կ՚ելլէք.

Եւ արդարեւ, չատ չ՚անցած, Անտրէ ներս մտաւ.

Ժիլէթ քանի մը վայրկեան սպասել յետոյ հրաժեշտ առաւ Ֆէրնանտէն.

—Կ՚ուզե՞ս որ համբուրեմ զքեզ, աղջիկս, բսաւ կոմսուհին.

Առաջին անգամն էր որ այսպիսի բան մը կը խնդրէր նա.

Սովորաբար կը շտտանար անոր ձեռքը սեղմելով.

—Ո՜հ, ամենայն սիրով, տիկին, բսաւ մանկամարդ աղջիկը.

Ճակատը կարկառեց. Ֆէրնանտ համբոյր մը դրոշմեց.

Ժիլէթ դուրս ելաւ.

Դանդաղաքայլ վար իջաւ սանդուխներէն. Սիրտը յուզուած էր. Կը վախնար Անտրէի հետ երես առ երես գալէ. Եւ միեւնոյն ժամանակ,— պէտք է ամեն բան ըսել,— այդ հանդիպման կ՚բղձար. Սակայն երկիւղը թերեւս զօրաւորագոյն էր քան յոյսը, վասն զի գրեթէ իւրաքանչիւր աստիճանի վրայ կանգ կառնէր ականջ կախելու համար թէ երիտասարդը կուգա՞ր.

Սանդուխին գլուխը ո՛չ ոք կար.

Խորունկ հառաչանք մ՚արձակեց, վշտալի հառաչանք մը.

Եւ դուռը բացաւ.

Սակայն վերնագաւթակին վրայ ոտք կոխած վայրկենին, սիրեցեալ ձայն մը,—այն զոր կը լսէր միշտ իւր երազոց մէջ,—գոչեց.

—Ա՜հ, Ժիլէ՛թ, Ժիլէ՛թ հոս...

Մանկամարդ աղջիկը ետին դարձաւ և ինքն ալ ճիչ մ՚արձակեց.

—Անտրէ՛...

Եւ անխօս կը մնան դէմ յանդիման. այնքա՛ն մեծ է իրենց յուզմունքը որ բառ չեն գտներ զայն արտայայտելու համար ու կը շտտանան ձեռքերնին իրարու կարկառելով. Այդ ձեռաց սեղմումով միայն կըմբռնեն թէ միշտ կը սիրեն զիրար.

—Թո՛ղ զիս, Անտրէ, թո՛ղ զիս որ մեկնիմ.

—Այնքա՞ն ատեն է որ հետդ չեմ խօսած.

—Այո՛, ճշմարիտ է, չատ երկար ժամանակէ ի վեր.

—Իմ վրաս մտածեցի՞ր.

—Կը տարակուսի՞ս.

—Ո՛չ. Միշտ կը սիրե՞ս զիս.

—Ի՞նչ հարկ քեզ ըսել. Դու ինքդ պահանջ չե՞ս.

—Ո՛հ, Ժիլէթ, անգամ մըն ալ կրկնէ՛.

—Կը սիրեմ զքեզ.

Նորէն կը լռեն. Այնքա՛ն տխուր յիշատակներ, այնքա՛ն դառն մտածումներ կը պաշարեն իրենց միտքը.

Ժիլէթ կը կրկնէ մեղմօրէն,—վասն զի երիտասարդը ձեռացը մէջ պահած է մանկամարդ աղջկան ձեռքերը.

—Թո՛ղ զիս, Անտրէ, պէտք է որ մեկնիմ.

Բայց երիտասարդը չէր լսեր. Կը ժպտէր.

—Այն ի՞նչ երազ էր որ ըրինք, իմ խեղճ Ժիլէթս.

—Այո՛, ուստ՞ղ. Եւ աչա ատոր համար է որ իմ հեռանալս հարկ է, Անտրէ՛ս.

—Ինչո՞ւ համար.

(Շարունակելի)

թիւնն այս չորեքշաբթի կամ հինգշաբթի պիտի աւարտի, և տեղեկագիրը պիտի մատուցուի Բ. Դրան։

—Վիեննայէ կը հեռագրեն առ Թայմզ. Սելանիկի համբով Սերպիա մտնող ապրանաց վրայ մաքսի զեղչումը մեծապէս օգտակար եղաւ անգլիական վաճառականութեան։ Ապրիլ ամսոյ մէջ 300 վակոն ի անգլիական վաճառք Նիշ (Սերպիա) հասաւ Սելանիկէ։

—Թեսաղոնիկէի Երեսփ. Ժողովոյն մայիս 13ի նստին մէջ, Նորկոյ երեսփոխանաց Թիւը ճշդելու գործողութեան միջոցին, քանի մը երեսփոխանաց մէջ վէճ մը ծագեցաւ, որք անարգական խօսքեր բաին իրարու, և բանակռիւը սաստկանալով, կռփամարտութեան փոխուեցաւ։ Շատեր ալ իրենց գաւազանները գործածեցին, իրարու դէմ, և քանի մը վայրկենի մէջ ժողովարահը խայտառակ կռուոյ ասպարէզ մը դարձաւ։ Ոստիկանութիւնն և զինուորք միջամտեցին, և յետոյ անկարգութեան մէջ ցրուեցաւ ժողովը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Յառաջիկայ հինգշաբթի օր, Տեառն Համբարձման տօնի առթիւ, Ն. Բարձր Սրբազնութիւն Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարք Հայոց Հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ, վասն հոգւոց հանգուցելոց հաստատութեանս մեծանուն հիմնադրին Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայի, նաև այլոց բարերարաց։

Արդ՝ ներկայիւս կը հրաւիրուին բարեպաշտ ազգայինք նոյն աւուր կրօնական հանդիսին ներկայ գտնուիլ ի մխիթարութիւն պատարագիչ.(*)

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
Տ. ԿԻՒՄՈՒՇԽԵՐՏԱՆ — Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Տնտեսական Խորհուրդը շաբաթ առաւօտ յարտաքոյ կարգի նիստ գումարեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և գլխաւորաբար զբաղեցաւ Կեդրոնական Սնտուկի յառաջիկայ տարւոյ նախահաշուի պատրաստութեամբ։

Սոյն նստին հրաւիրեալ էին Պատրիարքարանի գլխաւոր պաշտօնեայք, որոց հետ Խորհուրդն երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Երեք ամիս չափ յառաջ հրատարակած էինք թէ Պեսարապիոյ հայազգի հարուստ կալուածատէրներէն ազնուաշուք Աղա Սարգիս Փափազեան Կիշնեւի Առաջնորդարանի միջոցաւ 825 րուպլի և արժեթոյ փոքրիկ սկիհ մը ղրկած է Պատրիարքարան, պայմանաւ որ 300 րուպլին գործածուի ի պէտս Ս. Կարապետ վանուց Մշոյ, 250 րուպլին բաժնուի յիշեալ վանուց միաբանաց, որպէս զի երեք անգամ Պատարագ մատուցանեն ի փրկութիւն հոգւոց նորա ննջեցելոց, և մնացեալ 250 րուպլին բաժնուի ամենաթշուառ և աղքատ վիճակի մէջ գտնուող Մշեցի աղքատաց, իսկ 25 րուպլին Պատրիարքարանի ծախուց համար, և արժեթոյ սկիհը Ս. Կարապետ վանուց մէջ Առաքելաշնորհ պատկերի վերայ կախուի։— Աճառակի այս չափեու Պատրիարքարանէն գրուեցաւ Առաջնորդարան Կիշնեւի թէ գործադրեցաւ ըստ փափաքանաց և պայմանաց բարեպաշտ նուիրատուին։ Օրհնութեան կոնդակ ղրկուեցաւ նաև առ մեծարգոյ նուիրատուն՝ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ, Ս. Կարապետի վանուց վանահայր Տէր. Խորախանեանի կոնդակին հետ։ (Փ-նդ.)

Ենի Գափուի Ս. Թադէոս Բարթողիմէոս Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան քուէարկութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ ժամ 3½ին ընդ նախագահութեամբ Արժ. Արշարունի Յովհաննէս վարդապետի և ներկայութեամբ նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ անդամոց և թաղեցւոց ամենայն։

Քուէարկութիւնը կատարուեցաւ 177 քուէիւ որոց 33ն անձամբ և 144ը նամակաւ կը մասնակցէին, և որոց արդեամբ ընտրուեցան բացարձակ առաւելութեամբ.

Մեծ. Միհրան էֆ.	Կեսարեան	քուէ	131
» Մամաս	» Հէքիմեան	»	114
» Գօզար	» Պրէնկեան	»	107
» Համբարձ.	» Պէրբէճեան	»	92

Իսկ մնացեալ հինգ անդամոց ընտրութիւնը համեմատականի մնաց որոց քուէարկութիւնն յառաջիկայ չորեքշաբթի կատարուիլ որոշուեցաւ։

(*)Ծանօթ.—Հոգաբարձութիւնս բարեպաշտ ժողովրդեան դիւրութեան համար, երկաթուղւոյ վարչութեան հետ բանակցելով, նոյն օրն հետեւեալ կառախումբերն հիւանդանոցի առջեւ պիտի կենան։

Ըստ Թրքաց			Ըստ Եւրոպացւոց	
Թիւ	Ժամ	Բոպէ	Ժամ	Բոպէ
12	1	10	8	30
16	2	10	9	30
18	2	40	10	—
20	3	10	10	30
24	4	10	11	30

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՅՐԱՄԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ կիրակի ժամ 8½ին Թնդանօթի քսան և մէկ հարուածներու արձակմամբ խորամ ժողովրդեան կը ծանուցանէր Պայրամի տօնը։ Գիշերը բոլոր մզկիթներու մէջ հանդիսաւոր աղօթքներ կարդացուեցան։

Այս առաւօտ ժամ 10½ին Վեհ. Սուլթանն հանդիսաւոր թափօրով Պէշիքթաշի Սինան Փաշա մզկիթը գնաց։ Ն. Վեհափառութիւն բաց կառքի մը մէջ բազմած էր իւր դէմն ունենալով Վսեմ. Նամըգ և Օսման փաշաները։ Ն. Վեհափառութեան մզկիթ մտած պահուն բոլոր նախարարք և պալատական ու պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարք՝ պաշտօնական համազգեստով և պատուանշան ի կուրծ՝ երկու կարգի վրայ շարուած կեցած էին մզկիթի դրան առջեւ։

Վեհ. Սուլթանն առաւօտեան աղօթքը կատարելէ յետոյ պահ մը հանգիստ առաւ և անտի Տոլմա Պաղչէի պալատը գնաց փառաւոր հանդիսիւ։

Պէշիքթաշէն մինչեւ Տոլմա Պաղչէի պալատը տանող մեծ պողոտային երկու կողմը շարուած կեցած էին հեծեալ և հետեւակ զօրաց վաշտեր ու ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը։

Ն. Կ. Վեհափառութիւն զինուորական մանեկայի համազգեստ հագած և սպիտակ գեղեցիկ նժոյգի մը վրայ հեծած էր։ Առջեւէն կ'ընթանային Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և նախարարք՝ ամենքն ալ հեծեալ. իսկ պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարք եւ թիկնապահք հետեւեան կ'ընթանային Վեհ. Սուլթանի երկու կողմէն։ Ն. Վեհափառութեան անցած պահուն զինուորական նուագածուաց խումբերը Համիտիյէ քայլերգն հնչեցուցին և զինուորք ու ժողովուրդ երիցս «Փատիշահըմ չօգ եաշա» գոչեցին։

Կայսերական թափօրին կը հետեւէին Բարձր. Մայր Թագուհին, կայսերական իշխանուհիք և պալատական տիկնայք՝ կառքերով։

Տոլմա Պաղչէի պալատան մեծ դրան առջեւ կեցած էին պալատական պաշտօնեայք, հրացանակիրք և կայս. պալատան նուագածուաց խումբն։

Վեհ. Սուլթանը Տոլմա Պաղչէի պալատը մտնելով, պահ մը հանգիստ առաւ, յետոյ գնաց բազմեցաւ գահոյից գահլիճն, ուր կայսերական իշխանք, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Շէյխ-Իւլ-Իսլամ էֆէնտին, նախարարք, նախկին Մեծ-Եպարքոսք, անպաշտօն նախարարք և կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք կարգաւ գնացին համբուրել Ն. Վեհափառութեան փղանգքն ի շնորհաւորութիւն Պայրամի տօնին։

Յետ այս հանդիսական արարողութեանց Վեհ. Սուլթանն հանդիսաւոր կերպիւ Եըլտըզի պալատը վերադարձաւ։

Միջօրէին, հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերն և դեսպանաց առաջին թարգմանք կայսպալատ կ'երթան ի շնորհաւորութիւն։

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Գըրշէհրի գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Րէշիտ փաշա, նախկին կեդրոնական կառավարիչ Սերասաիոյ։

Զ. զօրաբանակին (Պաղտատ) սպայակոյտի նախագահ անուանեցաւ նոյն սպայակոյտին կիսաբաժնի զօրավար Մուսթաֆա Իզզէթ փաշա։

— —

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ մարտային ժողովոյ գեր-նախագահ Րիզա պէյի։

Սանճէի երկրորդ աստիճան՝ թաղապետութեան Բ. շրջանակին (Սկիւտար) թղթակցութեանց առաջին քարտուղար Պեխմ պէյի։

— —

Օսմանիյէ ադամանդեայ պատուանշան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին անձնական սպայակոյտին Ֆերիգ Րիզա փաշայի և Բ. զօրաբաժնին հրամանատար Րիզա փաշայի։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան՝ Կրէտէի սպայակոյտին նախագահ Ճէվատ փաշայի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Րըտվան Պէյի, Թաղապետութեան Զ. շրջանակին (Բերա) տնօրէն Հիւսէյին էֆէնտիի, Բ. Զօրաբաժնի միրլիվաներէն Մէհմէտ փաշայի և Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ զօրաբաժնին հրամանատար Ֆէրիգ Օսման Նուրի Փաշայի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Շիրքէթը Խայրիյէի տնօրէն Հիւսէյին էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պէյլիկճի պէյի օգնական Նասըր էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Բ. Դրան Ամէտի դիւանատան քարտուղարներէն Ճէմիլ, Թէվֆիք և Րիֆաթ պէյերու։

Երկրորդ կարգի Շեֆագաթ՝ կայս. Թիկնապահ Ասհէտ Ալի փաշայի կնոջ։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Բ. Դրան Ամէտի դիւանատան քարտուղարներէն Րէշատ պէյի, Եպարքոսական Թարգմանութեանց դիւանին գեր-տնօրէն Րաճիբ պէյի, կայս. դիւանատան առաջին քարտուղար Ֆախրի էֆէնտիի, կայս. դիւանատան արարողապետի օգնական Ֆէթհի պէյի և Եպարքոսական Թղթակցութեանց դիւանի հեռագրական ճիւղին տնօրէն Պէհզատ պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայսկանոնացի ազաներէն Օրթանճա Սայիտ աղայի և Բարձր. Սանիհա Սուլթանուհւոյն Պաշ աղա Խօճա աղայի։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Մինիր փաշա շաբաթ օրը Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց և ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Ելմտական և կայս. անձնական գանձուն նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ երէկի նստին, որովհետեւ կայս. անձնական Գանձուն պաշտօնատան մէջ զբաղած էր կարեւոր խնդրոց կարգադրութեամբ։

—Շուէտ-Նորվեկիոյ դեսպան Գ. Օւէօթէնքիօլտ, որ արձակուրդով պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս, շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին, Վսեմ. խորհրդականին և Մ.քթ. Մինիր պէյի հետ տեսակցելով, իւր հրաժեշտի այցերը մատոյց։

— —

ԱՀՄԷՏ ՃԷԼԱԼԷՏՏԻՆ ՓԱՇԱ

Կայսերական Թիկնապահ Ահմէտ Ճէլալէտտին փաշա պաղ առած ըլլալով, մի քանի օրէ ի վեր հիւանդ է։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Եըլտըզի հիւանդանոցին բժիշկ Տր. Ազիզ փաշան, և կայս. պալատան բժիշկ Տր. Արիֆ փաշան ղրկել որպէս զի պէտք եղած դարմանները տան Ն. Վսեմութեան։

— —

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է յատուկ ցանկի մը միջոցաւ Իւրեն մատուցանել անուններն այն կառավարական պաշտօնէից որոց աստիճանները չեն համապատասխաներ իրենց պաշտօնին և ծառայութեան։

Ներքին գործոց Նախարարութիւնն հարկ եղածն ի գործ դրած է գործադրելու համար կայսերական այս հրամանն։

* *

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է զատ զատ դրամական պարգեւներ շնորհել այն վարժարանաց աշակերտներուն որք Խըրգա-ի Շէրիֆի հանդիսին օրը Ն. Վեհափառութեան անցնելիք ճամբուն վրայ կենալով երգեր երգած և ուղերձներ մատուցած էին։

— —

ՄԱԼԻՅԷՆ ԵՒ ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ

Օսմ. կայս. Պանքան 170,000 ոսկւոյ երկրորդ վճարում մը բրած է Ելմտական Գանձուն, ի թերհաշիւ մէկ ու կէս միլիոն օսմ. ոսկւոյ զոր Պանքան ստանձնած է վճարել հինգ միլիոն ոսկւոյ 4 առ % փոխառութեան հաշւոյն, որոյ մէկ մասն 100ին 76էն ստանձնած է։

Մայիսէն առաջ 40,000 ոսկւոյ ժամանոր փոխառութիւն մը բրած էր Պանքայէն, և այս 170,000 ոսկւոյ վճարմամբ այդ հաշիւը կը գոցուեցաւ. Պանքայի այս վճարմամբ մէկ մէկ ամսական վճարուեցաւ կառավարական պաշտօնէից։

— —

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՏՈՒԳԱՆՔ

Ռուսական դեսպանատունը խնդրած է որ Ելմտական նախարարութեան ձեռամբ կնքեալ նոր փոխառութենէն գումար մը տրուի ի հաշիւ պատերազմական տուգանաց յետնեալ վճարումներուն։ Ելմտական Նախարարութիւնը պատասխաներ է թէ այդ տուգանաց յատկացեալ մանաւոր գումարներ կան արդէն և թէ փոխառութեան դպչելու պէտք չկայ։ Դեսպանատունը խնդրած է միանգամայն որ ռուս հպատակաց տրուելիք դրամական փոխարինութեան հաշւոյն եւս վճարում մը ըլլայ։ (Մ-ն...)

ՍԱՔՍ ՎԷՅՄԱՐԻ ԻՇԽԱՆԸ

Սաքս Վէյմարի իշխանը, իւր հետ ունենալով գերմանական դեսպանն, առաջին թարգմանն և կայս. Թիկնապահ Շէֆիք պէյը, ուրբաթ օրն այցելեց Բերայի ու Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։

Ն. Բարձրութիւն նոյն օրն այցելութիւն տուաւ աւստրիական, գերմանական, ռուսական, անգլիական և իտալական դեսպաններուն։

Իշխանը շաբաթ օրը Վառնա ուղեւորեցաւ կայս. Ֆէվզի-եէ շոգենաւով որ, կայս. հրամանաւ Ն. Բարձրութեան տրամադրութեանը ներքեւ դրուած էր։

Վեհ. Սուլթանն հրամանաւ կայս. Թիկնապահ Ասհէտ Ալի փաշա և Հազարապետ Շէֆիք պէյ մինչեւ Վառնա պիտի ուղեկցին իշխանին որ անտի Պուքրէշ պիտի երթայ։

ՖԷՐԻՏՈՒՆ ՊԷՅ

Պուքրէշի օսմանեան նախորդ դեսպան Ֆերիտուն պէյ, որ Պելկրատի օսմանեան դեսպան անուանած է, արտօնութիւն խնդրեր է իւր նոր պաշտօնատեղին երթալէ առաջ մայրաքաղաքս գալով, իւր հաւատարմութեան հաւատքը մատուցանելու յառս կայսգահոյից։

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄՔ

Վեհ. Սուլթանն Իմթիազ պատուանշանի ոսկի շքադրամը շնորհած է կայս. պալատան մառանի պաշտօնեաներէն Լութֆի էֆէնտիի և նոյն պատուանշանի արծաթ շքադրամը մառանի պաշտօնեաներէն Իզզէթ էֆէնտիի։

ԹՂԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Վեհ. Սուլթանի առաջին սենեկապետ Օսման պէյի կողմէ հաստատելի թղթի գործարանն, որ Համիտիյէ պիտի կոչուի, ի մօտոյ պիտի կառուցուի։

Այդ գործարանին համար կազմեալ ընկերութեան ներքին կանոնագիրը ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ քննուելով մատուցուած է Վեհ. Սուլթանին, որ արտօնած է անոր գործադրութիւնը։

Վեհ. Սուլթանի մէկ Իրատէին համաձայն, կառուցանելի գործարանին յատակագիծը մատուցուած է Ն. Վեհափառութեան, որ Իւր բարձր գոհունակութիւնը յայտնած է։

Վսեմ. Օսման պէյ հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է անմիջապէս ձեռնարկելու համար այդ գործարանի կառուցման։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ

Առեւտրական Ատեանն հետեւեալ սնանկութիւնները կը ծանուցանէ որք պաշտօնապէս հաստատուած են Առեւտրական Ատենին։

Բաւրալի Լամպրի, տարազագործական նիւթոց վաճառական որ կը բնակի ի Պէյօղ (Հանրային պարտիզին մօտ) իւր պարտատէրց միայն պահանջմամբ սնանկութիւն հրատարակած է 1890 ապրիլ 14/26էն սկսեալ։

Կ. Տ. Թալամպիրիտէս, տարազագործական նիւթոց վաճառական, որ կը բնակի ի Պէյօղ, նոյնպէս իւր պարտատէրց միայն պահանջմամբ սնանկութիւն հրատարակած է վերոյիշեալ թուականին։

Օսմ. հպատակ Կարապետ Քարակէօզեան, տարազագործական նիւթոց վաճառական ի Պոլիս, Բէզազեան Օղլու խան, թիւ 6, որ մեռած է, և իւր ընկերը՝ Յովհաննէս Քարակէօզեան, նմանապէս տարազագործական նիւթոց վաճառական ի Պոլիս, միեւնոյն խանին մէջ, երկուքն ալ սնանկութիւն հրատարակած են ապրիլ 26ին, առաջինն ուղղակի դատարանին պահանջմամբ և երկրորդը՝ պարտատիրոջ մը պահանջմամբ։

Դաւիթ Բարսեղեան, կաշիի վաճառական ի Պոլիս, Բէզազեանի խան, թիւ 6, ապրիլ 28ին, իւր պարտատէրց միայն պահանջմամբ։

— —

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՔ

Քէնէօս շոգենաւն որ Օտեսայէն մեկնած էր ցորեն և անասուն բեռցած, ճամբան ջուր առնելով, 50 անասունք և հաւ պարունակող բազմաթիւ վանդակներ ծով նետուեր են նաւուն բեռը թեթեւցնելու համար։ Քէնէօսը նախընթաց առաւօտ Պոլսոյ նաւահանգիստ հասնելով Հայտար Իսկելէսիի առջեւ խարսխեցաւ ուր լողորդներ գտան այն ծակն ուսկից ջուր առած էր և յաջողեցան խցել զայն։ Այս պահուս նաւուն բեռը կը պարպուի հարկ եղած նորոգութեանց կատարման սկսելու համար։

—Բալթիկա շոգենաւն որ Թայգանէն Մարսիլիա կ'երթար, Կելլիպօլուի առջեւ խրեր է։ Տարատնէլի նաւամիջ շոգենաւից ընկերութիւնը ստանձնած է ազատել զայն։

—Հէլլէսպոնտ շոգենաւն որ Սամսոնէն կուգար, Թոպրոբու-Աառայի առջեւ ցամաքին զարնուելով, բաւական ծանր կերպիւ վնասուած է, Բերէկէդ շոգենաւ Պոլսոյ նաւահանգիստ հասաւ և Հայտար Իսկելէսիի առջեւ կ'սպասէ պէտք եղած նորոգութիւնները կրելու համար։

— —

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Ապտուլգատէր պէյ անուն մարդ մը մայրաքաղաքս եկած է, Պէյրութէն ի Դամասկոս երկաթուղւոյ մը շինութեան համար արտօնութիւն խնդրելու։ Ապտուլգատէր պէյ այս մասին երկու աղերսագիր տուած է, մին կայս. պալատան և միւսն Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։ Խնդրարկուն յայտնած է թէ Պէրութի մէջ այս գծին համար, զոր կուզուի օսմանեան դրամագլխով շինել, առաջին անգամ ստորագրութեան տետր մը բացուելով՝ երկու հարիւր հազար ոսկւոյն բաժիններ ստորագրուած են և եթէ խնդրուած մենաշնորհը տրուի բաժինները հինգ-վեց հարիւր ոսկւոյ պիտի բարձրանան։

Ապտուլգատէր պէյ ի վերջոյ աղերսած է տալ խնդրուած մենաշնորհն, որպէսզի այդ երկաթուղին տեղացի ընկերութեան մը կողմէ շինուի։

— —

ԵՐԵԿԻ ՀՐԴԵՀԸ

Երէկ ժամ 8½ին Ղալաթիոյ աշտարակին մօտ անգլիական նամակատան վարի կողմը գտնուած փողոցին մէջ հրդեհ ծագելով, երկու կարգի վրայ գտնուած տասն-հօթը փայտաշէն տուներ այրեցան։

Թէեւ բաւական աշխատեցաւ հրդեհին առաջքն առնելու համար, սակայն անկարելի եղաւ, նոյն պահուն փչող հարաւային սաստիկ հովին և տուներուն ալ փայտաշէն ու խիտ առ խիտ ըլլալուն պատճառաւ։

Հրկիզեալ տանց մէջ մինչեւ մէկ քանի ամիս առաջ վատահամբաւ բնակիչներ կը բնակէին, որք վերջերս հեռացուած էին։

— —

ՏԷՐՍԻՄԻ ԲԱՆՏԸ

Փաքրերտի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք.

Տէրսիմի կառավարչին կողմէ կուսակալութեան ուղղեալ հեռագիր մը ծանուցած է թէ ապրիլ 19ի գիշերը Տէրսիմի բանտի վերնայարկի պատը ծակելով վեց բանտարկեալներ փախեր են, թէ անոնցմէ մին ձերբակալուեր և թէ միւսները եւս ձերբակալելու համար զինուորք ղրկուեր են ամեն կողմ։ Նոյնպէս բանտին պահապաններէն մէկ քանին եւս հարցաքննութեան ենթարկուեր են կասկածուելով թէ դիւրացուցած ըլլան այդ բանտարկելոց փախուստը։ Այդ հեռագրով տեղեկութիւն տրուած է նաեւ թէ փախստականներէն մին էֆէնտի անուն այն աւազակն է, որ անցեալ Սըրդը էֆէնտիի տան մէջ գիշերանց կատարուած գողութեան մասնակցած և ձերբակալուած էր։

Կուսակալութիւնը հեռագրաւ հրաման ուղղած է Տէրսիմի կառավարչին՝ ամեն միջոց ձեռք առնելով, ձերբակալել փախստականներն և նոյնպէս հարցաքննութեան ենթարկել նաեւ նոյն պահուն բանտը պահպանող ոստիկան-զինուորներն ու իրենց սպայն, որովհետեւ բանտերու պահպանութիւնը միայն պարզ պահապանաց յանձնուած չէ։ Կուսակալն հրամայած է միանգամայն փախստեան պատճառ եղողներն երեւան հանելով, ըստ օրինի պատժել զանոնք ինչպէս նաեւ քննութեանց արդիւնքը մաս առ մաս տեղեկագրել։

Ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Գ. Իվանոֆ, որ Բեսարապիա ուղեւորած էր, այսօր մայրաքաղաքս կը հասնի։

—Օտեսայի կարագի գործարանատէրերէն Գ. Ժիւլիէն որ երեւելի քիմիագէտ մըն է, մայրաքաղաքս կը գտնուի մէկ քանի օրէ ի վեր և կըսուի թէ մտադրութիւն ունի համանման գործարան մըն ալ հաստատել ի Կ. Պոլիս։

—Իզմիր Կէօզթէրէի Թիրմանէի վարչութեան անդամոց ոմանք ինչ ինչ զեղծումներ գործած ըլլալով, հարցաքննութեան ենթարկուած էին ատկից առաջ։ Դատական նախարարութիւնն հրաման ղրկած է Իզմիրի ընդհ. դատախազին որպէս զի խնդիրը նոյնանցին պատժական ատենին յանձնուի և դատին մանրամասնութիւնը հեռագրաւ հաղորդուի ի Կ. Պոլիս։

—Անգլիոյ Պանքային երկու տնօրէնք՝ Գ. Գ. Պլէնժէյն Պրբ Կրին և Թոմըսն Հէնրի զբօսական պտոյտ մը կատարելու համար Կ. Պոլիս եկած են։

—Հալէպի մէջ Մէհմէտ Հասան անուն մարդ մը ձերբակալուած է իբրեւ դրամաննեց և պատժական ատենին յանձնըւած է։ Այդ մարդ քաննեց կեղծ ոսկիներ կը պատրաստէր, որոց կաղապարները գրաւուեցան ոստիկանաց կողմէ։

—Առեւտրական նաւարկութեան վարժարանի աշակերտք Պայրամէն յետոյ նոյն վարժարանի կից քէօշկը պիտի փոխադրուին։ Կայս. հրամանաւ այդ քէօշկ պիտի յատկացուի նոյն վարժարանին։

—Ըստ տեղեկութեանց Գասըմփաշայի լրագրոյն, Գազման անուն մարդն, որ իբրեւ չարագործ Բրէչթինէի մէջ ձերբակալուելով Գասմփա ղրկուած էր, զինուորական ատենին առջեւ դատուեր է։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Գազման՝ Աքեայի մէջ ցկեանս շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուի։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը ծանուցած է զայս Գասըմփայի կուսակալին։

—Կայս. Սէլ-Լէնէն շոգենաւն արքունի նաւարանին մէջ կը գտնուի ուր նոր ձեւութեան համաձայն նորոգութիւններ պիտի կրէ։

—Մեծ Եպարքոս Բարձր. Քեամիլ փաշա իւր բնակութիւնը Նշան Թաշէն Գաւրուշէշմէի ծովեզերեայ ապարանքը պիտի փոխադրէ ամառուան եղանակին համար։

—Էվգաֆի նախարար Ջէմիլ փաշա՝ Էրէնքէօյի ամարանոցը փոխադրած է իւր բնակութիւնը։

—Մէջքէ լրագիրն Սկիւտարի Թաղապետութեան պաշտօնեաներէն Մէհմէտ էֆէնտիի անձին ու պաշտօնին դէմ նամակ մը հրատարակած ըլլալով, Մէհմէտ էֆէնտի դատ բացած է այդ նամակի հեղինակին դէմ։

ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔ ՎՃԱՐԵԼՈՎ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿ
Ա. Ց. ՔՈՒՀԱՃԵԱՆԻ
10, Խավիար խան, Ղալաթիա
Ձեռամբ և հետեւեալ պայմաններով կարելի է ստանալ Եւրոպիոյ գրավաճառաց հրատարակութիւնքը։ Ընտրուած գրքերը ճիշդ ցուցակներուն գնով են։ Վճարմանց կը լինի ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔՈՎ, 100 Ֆրանքի և անկէ վերեւի յանձնառութեանց համար։ 418 11—12

ՊՕՆՎԱԼՐՈՅԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր փոզում թուով կը հրատարակենք Օսմ. կայս. Պանքայէն հաղորդեալ ընդարձակ ծանուցում որ այս հինգշաբթի ի հրապարակ ելլող օսմ. նոր փոխառութեան պայմանները կը բացատրէ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԼՈՆՏՐԱ, 17 Մայիս.—Լորտերու ժողովին մէջ, Լորտ Սալզպըրի բոլորովին անհիմն հռչակեց այն լուրը թէ Գերմանիա 1888ին առաջարկեր է եղեր Անգլիոյ յարձակողական և պաշտպանողական դաշնակցութիւն մը կնքել կամ Երրեակ Նիզակակցութեան յարիլ։ Գերմանիոյ հետ Անգլիոյ յարաբերութիւնք միշտ բարեկամական եղած են։ Աֆրիկէի մասին Բորդուկալի հետ բանակցութիւնք կը շարունակուին. յոյս կայ որ Անգլիա ձեռք բերէ խնդրոյ նիւթ եղած երկրին վրայ իր պահանջած իրաւունքները. Զամպէզի և Շիրէ վրայ նաւարկութիւնը՝ բանակցութեանց առարկայ չէ, ըստ որում միջազգային ուղիներ են ազանք։

ՓԱՐԻԶ, 17.—Լրագիրք կը հրատարակեն Զօր. Պուլանժէի մէկ նամակն առ Գ. Լէզան, յայտարարող թէ պուլանժէական մասնախումբը լուծուած է։

—Թղթատարութեան և հեռագրատանց նախարար Գ. Ռոշ այսօր բացաւ Հեռագրական Միջազգային Համաժողովը. Նախարարն յոյս յայտնեց թէ Համաժողովը պիտի նպաստէ ազգերու միջեւ խաղաղական յարաբերութեանց ամրապնդման։ Նորվեկիոյ պատուիրակ Գ. Նիլսոն պատասխանեց թէ միշտ Ֆրանսան է որ իր գործերով կը հռչակէ ճշմարիտ եղբայրակցութիւնը։ Գերմանական պատուիրակ Գ. Հաքէ շնորհակալ եղաւ նախարարին այն սիրալիր ընդունելութեան համար զոր Համաժողովը գտած է ի Բարիզ. քաղաքակրթութեան յառաջդիմութեան համար այդ կարեւորագոյն մայրաքաղաքին մէջ։

—Մետաղոց Ընկերութեան վարիչներուն դէմ բացուած դատին վճիռը պիտի տրուի մայիս 28ին։

ՊԵՐԼԻՆ, 17.—Վիճաբանութիւն զինուորական օրինագծին. Ընկերվարական Գ. Լիպքնէխդ հակառակ կը խօսի զինուորական ոգւոյն և բանակին ծախուց յաջորդական յաւելման. Գերմանիա արգիլուէր Արեւելեան պատերազմը . . . Անկախ պահպանողական Գ. Փօն Քարտորֆ և յառաջդիմական Գ. Հէնէլ, պատասխանելով Գ. Լիպքնէխդի յարձակումներուն ընդդէմ Գիյոմ իշխանին, ի վեր կը հանեն իշխանին արժանիքը։ Գ. Հէնէլ կը յաւելու թէ կը փափաքի ընդհանուր զէնքերթափութեան. կը յուսայ որ Ռայխսթագը գործնական նստին մէջ պատերազմական նախարարը պէտք եղած տեղեկութիւնները պիտի տայ նաեւ բանակին վերակազմութեան ծանուցեալ ծրագրին վրայ. այդ ծրագրին յարակից պէտք է գտնուի ելմտական նախարարին բացատրական մէկ պաշտօնագիրը։ Նախարարապետ Ֆօն Քափրիվի կը յայտարարէ թէ Վիլհէլմ կայսր գահակալէն յետոյ պէտք չկայ խօսելու տրաւքին աշխարհասիրութեան վրայ, որ հիմնուած է Գերմանիոյ տնտեսական ուժին և Նիզակակցութեանց վրայ. պարագաներու այս անձուկ հարկաւոր է ոչ թէ մտադրել պատերազմի մը դէմ գնելու, այլ արգելու պատերազմը մէջ պատերազմին եւս առաւել ծանրացած պահանջմանց դիմադրելու համար։ Առանձնապէս Զօր. Քափրիվի առ այժմ չ'զբաղիր ընկերվարականաց և ժողովրդականաց բացատրած խնդիրներուն. համոզուած է թէ զինուորական ծառայութեան տեւողութեան զեղչումը վտանգաւոր է. Զօր. Քափրիվի, ցոյց տալով թէ զինուորական վարկերուն վրայ ամեն տարի վիճաբանել թէեւ Սահմանադրութեան համաձայն՝ բայց բանակին սկիզբէն չ'պատասխաներ, յայտարարեց թէ ինք անձնապէս կուսակից է միանգամ ընդ միշտ հինգ տարւոյ համար քուէարկելու բանակին պէտքերը։ Զինուորական օրինագիծը յղուեցաւ 28 անդամէ բաղկացեալ Յանձնաժողովի մը։

ՔԷՕՆԻԿՍՊԵՐԿ, 17.—Նահանգային ժողովին կողմէ Վիլհէլմ կայսեր տրուած հացկերոյթին առթիւ, Կայսրն ըսաւ թէ պղնձեայ ժայռ մը պիտի ըլլայ միշտ ընդդէմ անոր որ ուզէ ձեռք զարնել այդ նահանգին (Ռուսիոյ սահմանակից). ինք այժմ խաղաղութիւն կ'ուզէ և կրնայ ըսել զայդ, որովհետեւ իր ետին կը գտնուի բանակ մը որ կարող է խաղաղութիւն հրամայել։

ՎԻԵՆՆԱ, 17.—Ֆրեմտէնպլատ, խօսելով Բանիձայի գաւռին վրայ, կը խնդակցի պուլկար կառավարութեան՝ դաւադրութիւնը ժամանակին երեւան հանած լինելուն համար. լրագիրն յոյժ կը տենչէ պուլկար կառավարութեան ազդուութեան մէկ ապացոյցը։

ՌԱԹԻՍՊՈՆ, 17.—Աւստրիոյ Կայսրուհւոյն քոյր և Ռաթիսպոնի իշխանին մայր Հէլէն Թուրն և Թաքսիս իշխանուհին մեռաւ։

ՊՈՒՔՐԷՇ, 17.—Ծերակոյտը 20ի դէմ 60 ձայնով քուէարկեց ամուսնութեանց համար խնդրուած վարկերը։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 18.—Երեսփ. Ժողովոյն մէջ Գ. Տավիտ առաջարկեց որ յապաղային մէջ մէկ ծերակուտական կամ երեսփոխան չկրենայ տնօրէն կամ գեր-տնօրէն լինել Քրէտի Ֆոնսիէի կամ Պանք տը Ֆռանսի. 11ի դէմ 448 քուէով ժողովն առաջարկութիւն տուաւ և իւր դիւանոց նախագահութեան յղեց այս առաջարկ։ Պուլանժէական Գ. Լօռ հարցապնդեց՝ քարկոցի

գրաւման վրայ։ Դատական Նախարար Պ. Ֆալիէռ պատասխանեց թէ այդպիսի ամբաստանութիւն մը դատարանաց պէտք է ներկայացնել։ Քարիւղի գնոյն արդի բարձրացումը յառաջ կուգայ մաքսի բարձրացման և ո՛չ թէ տրամադրելի քարիւղին վաճառականաց ոմանց կողմէ գրաւումէն։ 50ի դէմ 420 քուէով պարզ օրակարգ ընդունուեցաւ։ Ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէ խստիւ մերժեց Պ. Լօռի ամբաստանութիւնը թէ ելմտական նախարարը Սակարանի մէջ գործողութիւններ ըրեր է Խնայողութեան Սնտուկներուն դրամովը։ 5ի դէմ 368 քուէով, ժողովը օրակարգ մ'ընդունեց որով կը հաւանի կառավարական յայտարարութեանց։

—Թուլոնի ծովային կառավարիչ Տիւբէրրէ ծովակալը Միջերկրականի Ֆրանսական նաւատորմին ընդհանուր հրամանատար անուանեցաւ, փոխանակ հանգուցեալ Բդի-Թուար ծովակալին։

ՊԵՏՐՍԲՈՒՐԿ, 18.—Պեդմարք իշխան, Նովոյէ Վրէմիայի մէկ թղթակցին հետ տեսակցութիւն մը ունենալով, ըսեր է թէ ո՛չ մէկուն մտքէն կ'անցնի Գերմանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ պատերազմ մը և թէ ոչ մէկ պատճառ կայ այդ պատերազմին։

—Նովոյէ Վրէմիայի խօսքին նայելով, ռուսական նաւատորմ մը, մէկ առաջին կարգի մարտանաւ, երկու երկրորդ կարգի մարտանաւ և երկու զրահաւոր մարտանաւ պարզելով, ընդ հրամանատարութեամբ փոխ-ծովակալ Պաստածինի, մօտերս արտասահման պիտի երթայ։

ՎԻԷՆՆԱ, 18.—Նամթայի Թագուհին յանկարծ սկիզբը Պասէն պիտի գայ (մերձ ի Վիեննա), մէկ քանի շաբաթ մնալու համար։

—Պուքրէշէ կը գրեն առ Բըլէրէէ Թէբէ-Բոնկեն թէ 6% տոկոսաբեր ռումանական արժէթղթին փոխման ծրագիրը դրժուած է, և Ռումանիոյ ելմտական նախարարն պատ է կա՛մ հրապարակային ստորագրութեան դիմել և կամ հաստատ գնով մը ռուման կամ օտարազգի դրամատուաց յանձնել գործողութիւնն։ Այս արժէթղթին գլխաւոր վճարման համար հնաւորագոյն պայմանաժամն է 1924 տարին։

ՀՌՈՄ, 18.—Երեսփ. ժողովոյն մէջ, նախարարապետ Պ. Քրիսփի ներկայացուց բարեգործական հաստատութեանց վերակազմութեան վերաբերեալ ծրագիրը, զոր Երեսփ. ժողովն արդէն ընդունած էր, այլ Ծերակոյտին մէջ բաւական փոփոխութիւն կրած։ Պ. Քրիսփի խնդրեց որ այս ծրագիր նոյն յանձնաժողովին յղուի որ առաջին անգամ քննած էր զայն։ Երեսփ. ժողովն հաւանեցաւ։ Երկրագործական նախարարը ծանոյց թէ մէկ քանի ծրագիր պատրաստած է, գործադրելու համար Պերլինի գործաւորական Դեսպանախորհրդին որոշումները։

——

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 մայիս.—Կէս-պաշտօնական կը հերքուի Թայմզին հրատարակած լուրը թէ համաձայնութիւն մը կնքուեր է Գերմանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ, լուր մը որ մեծ սրտայուզութիւն պատճառած էր քաղաքական աշխարհին մէջ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 17 Մայիս, ժամ 3 վայր. 35 երկ.

Ֆրանսական Ռանթ 3%	89 62 ½
» » 4½%	105 97 ½
Օսմանեան Միացեալ Պարտք Դ.	19 22 ½
Օսմանեան Երկաթուղի	79
» Լոթէրիի թղթեր	258 75
Բանք Օթոման	586 25
Քրէտի Լիոնէ	733 75
Իտալական Ռանթ 5%	96 60
Հելլենական 5%	475
Բրոթէթէ Թիւք	518 75
» » (Նոր)	420
Եգիպտական միացեալ	487 50
Պանք տը Բարի	805
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	458 75
Սուէզի ջրանցք	2347 50
Սպանիական արտաքին	76 ½
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 14

Լոնտոն, 17 Մայիս, ժամ 6 վայր. — երկ.

Անգլ. Քոնսոլիտ	98 7/16
Օսմ. » Միացեալ Դ.	19
» » » Ա.	43 ¾
» » » Բ.	անփոխանակելի
» » » Գ.	19
Փոխառութիւն 1877	102 ¾
Բանք Օթոման	13 5/16
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	96 9/16
» առանձ. (Բրիվիլէժիէ)	103 3/8
Տայրա Սանիէ	86 3/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօթշիլտ)	104 ¾
Հելլենական 5%	84
Մոնոբոլ »	79
Ռուսական 1889	99
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 14

Վիեննա, 17 Մայիս, ժամ — վայր —

Օսմանեան Երկաթուղի	36 60
» Լոթէրիի թղթեր	114 50
Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	118 55

Պերլին, 17 Մայիս, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	20 37 ½
Ռուսաց Թղթադրամ	229 ½
Օսմանեան Երկաթուղի	82 40
Օսմանեան Միացեալ Պարտք Դ.	19 10

ԽԱԼՈՎԱՅԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ Խալովայի համբաւոր ջերմուկները վարձուած են բաժնետիրական ընկերութեան մը և թէ կարեւոր նորոգմամբք ի գործ դրուած են անդ։ Նոր շինուած առանձնակարգ ճամբայ մը կը միացնէ Ալէսով Ջերմուկները Խալովայի։

Օթէլը կահաւորուած է բոլորովին ի նորոյ։ Բժիշկ մը հիւանդաց տրամադրութեան տակ կը գտնուի։ Բաց աստի, մեծաւոր մանկյներ պատրաստուած են՝ յաճախողաց լողացողները փոխադրելու համար ի Խալովա։

Ջանանամբ բոլ թէ ամէն առաւօտ, քայի Կիրակի, Աւրօրէէն շոգենաւ մը կայ ի Խալովա։

Նոր տնօրէնն
ՎԻԳԴՈՐ

Համոզուած ենք թէ հիւանդները ամէն կարելի եղած դիւրութիւն և հանգստութիւն պիտի գտնեն Խալովայի ջերմուկներուն մէջ։ 461 8—9

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

——

ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻԿ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Դ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Այս ընդարձակ բառարան որոյ թերթերուն հրատարակումը կը ծանուցանենք հետզհետէ, կը շարունակուի կանոնաւորապէս և գրեթէ կէսը տպագրուած է։

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, բաժանորդագրութիւն մը բացուած է, մէկ մի օրինակը 20 Ֆրանքի, որուն կը մասնակցին ամէն կողմէնէ և որուն ցանկը կը հրատարակենք Արեւելքի մէջ։

Այս ձեռնարկ գործ որ կը պարունակէ բոլոր բառերն գառ, գիտական, արուեստական, են. են., ֆրանսերէնի բոլոր ոճերն և ասացուածներն իրենց թարգմանութեամբը, բառերու այլ և այլ առումներն իրենց համապատասխան նշանակութեամբը, շատ մ'օրինակներով բացատրելով նոցա զանազան նրբութիւններն, ի հարկին գնելով Թուրքերէն նշանակութիւններն եւս, շատ կարեւոր աշխատասիրութիւն մ'է որ մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէ մեր արդի գրականութեան։

Բազմաշխատ հեղինակը մեծ խնամք ունեցած է Ֆրանսերէն բառերուն դիմաց դնել հայերէն բուն համանշանակն չգտնուածները ճշդելով բառ մեծի մասին, որով մեծ դիւրութիւն կ'ընծայէ թարգմանութեանց համար և իր գործը անհրաժեշտ կը կացուցանէ թէ՛ Ֆրանսերէն փնտռողներուն և թէ՛ ուսանողներուն առհասարակ։

Որովհետեւ քիչ ատենէն բաժանորդագրութիւնը պիտի փակուի և գործոյն գինը պիտի լինի 30 Ֆրանք, կը յորդորենք մեր ազգայիններն որ փութան օգտուիլ քաղել առիթէն և տէր լինել այսչափ կարեւոր գործի մը որ այնքան ընդարձակութեամբն ու ճոխութեամբն հետ համեմատաբար շատ դիւրագին լինելու առաւելութիւնն ևս ունի։

Հրատարակուեցաւ 3երդ թերթն որ կը հասնի մինչեւ Infinité բառը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ Ապրիլ ամսոյ նուէրատուաց անունները։

Բարեգութ Տեարք և Ազնուափառ Տիկնայք.

Գրիգոր Արապեան՝ իւր նշանտուութեանն առթիւ 1080 զրուշ։ Երկու պատուաւոր անձինք, որոց մին Հայ, հաշուական խնդրոյ մը մասին գրուէ մը 20 ոսկի շահած լինելով, առնցմէ Հայն, իւր բաժինն ինկած մասն յիրա ոսկ. 10 նուիրած է հաստատութեանս, ինչպէս որ իր ընկերն իւր բաժինն նուիրած է այլ բարեգործական հաստատութեան մը, 1080 զր.։ Մ. Նոէլ Պարտար, ձեռամբ Մ. Ոբնէ Գոտայի՝ 200 Ֆրանգ, 950 զր.։ Բերա Եէնի Շէհիր, Տէյի Էրամի սրճարանի մէջ հաստատեալ գանձանակի հասոյթ 549½։ Աստուր Համամճեան 540, Անդրիանուպոլսոյ Ս. Եկեղեցւոյ մէջ շրջագայեալ պնակաց հասոյթ 300, Զուքուր չէշմէ խանի մէջ հաստատեալ գանձանակի հասոյթ 274½, Յովհաննէս Թորոսեան 216, Տիկին Եղիսաբէթ Թէքեան 216, Տիկին Բուրուլ Բ. Կիւլպէնկեան 108, Սիմէոն Քեսհեայեան 108, Տիկին Արզեան 108, Պետրոս Գազանճեան 108, Յարութիւն Սամանճեան՝ իւր հանգուցեալ մօր հոգւոյն համար 100, Բարեսէր ոմն՝ վասն յաջողութեան իւր գործոյն 60, Ռուբէն Փափազեան 60, Միհրան Սարգիսեան 60, Յովհաննէս Վ. Բիրէնեան 40, Հայ Տիկին ոմն՝ ձեռամբ Ալէքսան Սարրաֆեանի 40, Բարեսէր ոմն 40, Յովհաննէս Պասմաճեան 28, Գրիգոր Ասատուրեան 20, Գալուստ Յովակիմեան 20, Ալէքսան Պէօյլեան 20, Թաշտապաշի Չէմպէրճի Նազարէթ 20, Յակոբ Մարտիկեան 20, Յակոբ Մաթէոսեան 20, Սահակ Յ. Էպլէկեան 20, Մարսի Պէյլէրպէյ Օհան 20, Յարութիւն Համբիկեան, Սեբաստացի 20, Տիգրան Յարութիւնեանի սրճարանէ հաւաքուած 20, Տ. Վաչէն քահանայ Սէօյլէնցի 20, Յակոբ Մոսկոֆեան 20, Գումար 6 306 զրուշ։

Յարութիւն Շէլքբճեան՝ 93 հոխայ (20 թենեքէ) մաքուր Ձիթիւղ, Բիւզանդ Պէշեան՝ 2 գառն, Բարեսէր ոմն 1 այծ իւր ուլովը, Համբարձում Աբրահամեան՝ 1 հորթ, Լանկա Ձինարօ ուսթապաշը Մկր 48 հոխայ քէֆալ ձուկ, Իւսկիւտար պէյլիկ փուռ Աւագ 30 զոյգ պէյլիկ հաց, Սամուէլ Դ. Պարտիզպանեան 600 հատ սիկարի թուղթ, Յովհաննէս Յ. Կիրակոսեան պանտրմացի՝ 5 զոյգ բուրդ գուլպա, Յովհաննէս Մարտիրոսեան՝ 2 հատ փոքր բիբինձ երպըք ձեթի, թայլայով ու մաչայով Ս. Եկեղեցւոյ համար, Սիմէոն Գափամաճեան՝ 5 օրինակ Ա. հատոր և 5 օրինակ Բ. հատոր Հաւաքածոյ ընտիր գըրուածոց։

Ի Դիմաց Հոգ. Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր — Ատենապետ
Տ. ԿԻՒՄՈՒՇԽԷՐՏԱՆ — ՄԻՔ. ՑԱԿՈԲԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՎԱՃԸՔ, 23 ապրիլ

Կարի սրտաճմլիկ էր այն տեսարանն զոր երկինք ներկայացուց առտ երէկ ի մեծ վնաս տարաբաղդ գիւղացւոց. այս գիւղը բաղկացնող 400 համակ հայ ընտանիքներն այսօր մինչ ցնոր տարի ինքզինքնին ապրեցնելու այլ ու և է մի յոյս մը զարկ տեսնելով, ձեռն ի ծնօտ և գրեթէ խելացնոր կը շրջին. զի իւրաքանչիւրն 15 արամ ծանրութեամբ ընկուզի մեծութեամբ և թերեւս քիչ մ'ալ աւելի, նմանը չտեսնուած անակնկալ կարկուտ մը ամբողջ մի քառորդ ժամ անընդհատ տեղալով, պատուհաններու ապակիները ջախջախելէ, այգիներու որթատունկերը արմատախիլ ընելէ, չերամի համար գործածուելիք թթենեաց տերեւները բոլորովին վար թափելով անգործածելի ընելէ, ծխախոտի գետնարտ տունկերը անհետացնելէ, պարտիզաց մէջ ցանուած բուսեղէնները վեր ի վայր շրջելէ զետի, իրեն անմիջական յաջորդ տեղատարափ անձրեւով մը ընդ. փոխ կազմած յորդառատ հեղեղներն ալ, առած ամէն ինչ հետ տարած լինելով, չլաւեց նոցա այժմ, փճացուցիչ իւրեանց չարաչար աշխատութեանցն և հեղած քրտանցն ասոցած և մնալով հազիւ անկեալ արդիւնքն, և հետեւաբար յոյս չունեցաւ իւրեանց համեստ օրապահիկն հայթայթելու յոյսերն։

Առանց բացատրութեան չերամաբուծութեամբ, խաղողի արդեամբք և ծխախոտի մշակութեամբ ապրող, միանգամայն շատ մը աղքատիկներ ալ ապրեցնող, չորս քահանայից մեզս նեղեցի մը պայծառ պահող, հինգ ուսուցիչներով երկսեռ վարժարան մը հոգաբարձող, իրենց օրինաւորապէս կառավարող, իրենց գաւառակաց կրթութեան բարւոք դաստիարակութեան համար ոչինչ խնայող և ամէն տարի միջին հաշւով 3000 գրբիւ խաղաղի, 80,000 օխայ խաղողի, 20,000 օխայ ծխախոտի արտաբերութիւն ընող այս գիւղացիք, այս տարուան բոլորովին ունայնութիւնը տեսնելով նշմարելով գրեթէ 2000 ոսկւոյ կորուստ մը դատապարտուած են և իրենց ծանօթ բարեպաշտութեամբ աստուածային օգնութիւնը կը հայցեն։

Այլ սակայն յուսալի է որ պիտի անփոյթ այս կորուստ հնարիւ Նիկոմիդիոյ վեհափառ իւր բարեգթութեամբն և մարդասիրութեամբն հանրածանօթ փոխանորդ կառավարչին և հայրախնամ Ս. Առաջնորդին՝ որք անմիջական խորհրդակցութեամբ նոյն քաղաքի երեւելիներէն Մ. Գասպար Տ. Թադէոսեան և Ռուբէն Գասպարեան էֆէնտիները գիւղս ի մխիթարութիւն ժողովրդեան և տեղեկագրելու համար եղած վնասուն ի մանրամասնութիւն պարտ ու պատշաճին։

ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՀԶՕՐԱԳՈՒՆԻՆ
(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Առաւօտեան մէգը կը լնուր տակաւին վայրի հովիտներն, որք բարձրաբերձ լեռները կ'անջատէին։ Վարը՝ իւր վտակի մը հակայական կաթսային մէջ՝ կ'եռար մասամբ, մինչ վերը՝ ապառաժներու սրբանքի ծայրից վրայ, եղեւիններու սեւաթայր կատարներու վերեւ արփին կը յաղթանակէր արդէն և ամէն ինչ՝ հեռուէն ու մօտէն՝ կ'ողողէր իր ջերմանէտ և ոսկեփայլ լուսովը։

Երաշտ ու ապալեր անապատին մէջ տեղ կը տարածուէր ծաղկալից և բարձր խոտերով ծածկուած փոքրիկ մարգագետին մը։ Հոն՝ մանկամարդ աղջիկ մը կ'արածէր իւր ոչխարները։

Գեղջկուհի մ'էր նէ ընիկ այն ողորմելի գիւղին որու խրճիթներն՝ ծիծառանց բոյներու նման՝ հակած էին լերան զառիվայրին վրայ։ Քարի մը վրայ նստած՝ երկնից ամպերը կը դիտէր։ Իւր ոտից տակ կը տարածուէր գեղանին Դրանսիլվանիա՝ իւր ծնընդավայրը, և տարին Մոլտավիա ալ՝ ձորերու միւս կողմը՝ կը բնակէին իրեն ցեղակից մարդիկ և որք իւր լեզուն կը խօսէին։

Առաջին ակնարկով կը ճանաչուէր ի նմա զուարթ այն հնոյն Հռոմայ որու լէգէոններէն մին երբեմն բանակած էր անդ։ Սէգ և ճշմարտապէս իշխանուհւոյ երեւոյթ ունէր։ Գլուխն շնորհալի ու գեղանի էր. բայց իւր սեւորակ աչաց մէջ փոքր ինչ կը նշմարուէր արեւելեան երազուն հեշտութիւնն և իւր շրթանց մէջ ազնուականութեան լրջութիւնն կը խառնուէր շնորհաց հետ։

Սուր ճիչ մը, նման արծուի մը կառաչին, խլեց զնէ իւր երազներէն և միենոյն պահուն մերձակայ ժայռերէն միոյն վրայ երեւցաւ երիտասարդ մը որ չուանի մը և կացնի մը օգնութեամբ կ'իջնէր ու կ'ելնէր։ Մին էր այն յանդուգն լեռնականներէն որք՝ իրենց կեանքը վտանգի մէջ դնելով՝ ժայռերու վրայ կը փնտռեն հազուագիւտ խոտեր և բալասանական ծաղիկներ։ Նշան մ'ըրաւ նմա, կայծակի արագութեամբ սահեցաւ մինչեւ փոքրիկ սարահարթի մը վրայ, ցատքեց գահաւանդի մը վրայէն որու ստորոտը կ'որոտար հեղեղ մը, և մօտեցաւ հովուուհւոյն։

Արանոր Պուկոլէսկօն էր, նորատի գիւղացի մը որ կը սիրէր զնէ և որու տուած էր նէ իւր սիրտն երբ իրիկուն մը հարսի մէջ խօսած էին իրարու հետ։ Կարմիր ու բարձրահասակ՝ նորա աջէն կեցած էր կանգուն և զնէ կը դիտէր լուռ և անխօս զմայլմամբ։ Մանկամարդ հովուուհին անզգուշաբար շոյեց իր զգեստները. վասն զի հոն, ծովէն վեց հազար մետր վեր, կինը տակաւին պէրանէր է. թէեւ իւր բովանդակ արդուզարդը կազմէն կարմիր բրդէ սանդղագործեալ երկայն շապիկ մը, ոչխարէ մաշտակ մը և ուլունքէ մանեակ մը։

—Շատ կանուխ եկեր ես այսօր, Սուլզանա՛, ըսաւ վերջապէս երիտասարդն։

—Երէկ ոչխարներէս մին կորսուի, պատասխանեց հովուուհին, և հարկ էր արեւու ծագումէն առաջ ելնել զայն փնտռելու համար։

—Եւ գտա՞ր։

—Այո՛, փառք Աստուծոյ։

Արանոր նստաւ նորա ոտից քով և կը սկսաւ տարածել այն խոտերն որով լի էր իր տոպրակն, անգնահատ մեծ պարկ մը զոր կը կրէր ուսին վրայ։

Մշուշը կը փարատէր տակաւ, ցօղը կը հալէր մարգագետնին վրայ, և արեւուն ջերմին յուսով ողողուն՝ ծաղկունք դէպ յերկինս կ'որձակէին իրենց անուշահոտ բուրումներն՝ իբր գոհի խորանէ մը։

* * *

Հրացանի պայթում մը թնդաց ապառաժներուն մէջ և արձագանգը կրկնեց զայն բազմիցս։

Երկուքն ալ ցնցուեցան և ակնոյ արեւին. պահ մը յետոյ նշմարեցին որսորդ մը որ յամրաքայլ կ'իջնէր դէպ ի մարգագետինն։

—Մէյտար Բիազրան է, արջերու որսորդն, ըսաւ Արանոր։

—Կ'ըսեն թէ գիւղին ամէնէն յանդուգն ու քաջավարժ արջորսն է, մինչ հովուուհին, կը ճանչնա՞ս զինքն։

Արանոր գլուխը խոնարհեցուց։

—Այո՛, արջին կը մտնեմ ինչպէս կը մտնեմ եղջեր մը։ Առջի իրիկուընէ օրհնեալ ջրին մէջ կը դնէ իւր գնդակն և հոն կը թողու զայն մինչեւ պատարագին վերջը. ապա իւր հրացանին մէջ կը գետեղէ զայն և երբեք չվրիպիր հարուածն։ Եթէ չյաջողի արջն սպաննելու, և կամ եթէ այս վերջինն՝ իւր ստացած վէրքէն կատղած՝ ուղղորդ կանգնի իւր ահռելի թաթերուն մէջ առնելու համար որսորդն, այն ատեն թեւին վրայ կը փաթթէ իւր թիկնոցակն և դաշոյնն վրայ կը քալէ դաշոյն ի ձեռին։

Սուլզանա սարսռաց, և մինչդեռ որսորդն յանկարծական ասումամբ կը դառնար ժայռի մը անկիւնէն, ճիչ մը արձակեց։

—Մի՛ վախնար, ըսաւ նորէն, Բիազրան եմ, արջերու որսորդն, և կենացս մէջ երբեք կնոջ մը գէշութիւն բրած չեմ։

Հովուուհին իւր մեծ սեւորակ աչերն նորա վրայ յառեց և լռեց։

Մէյտար Բիազրա երեսուն տարեկանի մօտ երիտասարդ մ'էր։ Իւր կազմուածքն կը յիշեցնէր պղնձայ հոյակերտ արձանի մը կազմութիւնն, և իւր դէմք պատուէ կը բերէր Մուկիոս Սկէվոլայի մը կամ Ռէկուլոսի մը։

Փեշանի աղջկան վրայ նետեց իւր սուսերամարտի յանդուգն նայուածքն, և յամրաբար առնելով աղջի չքեղ մարթ զոր իւր ուսաց վրայ կը կրէր, հովուուհւոյն ոտից առջեւ դրաւ։

—Վախցա՞ր ինծմէ, հարցուց որսորդն։

—Բնաւ չեմ վախնար, պատասխանեց Սուլզանա, և իւր վերին շրթանց վրայ արհամարհոտ ժպիտ մ'երեւցաւ։

—Աւելի լաւ, գոչեց Բիազրա, վասն զի հաճելի երեւցար ինծի։ Առաջին անգամն է որ կը տեսնեմ զքեզ։ Անունդ ի՞նչ է։

—Սուլզանա Վասիլի, պատասխանեց մանկամարդ աղջիկն՝ աչերը խոնարհեցնելով։

Որսորդը նստաւ նորա մօտ և իւր բազկաւ շրջապատեց հովուուհւոյն քնքոյշ իրանը։

—Ի՞նչ կ'ընես, ըսաւ Արանոր որ յանկարծ ոտք ելաւ. նէ իմս է։

—Քո՞ւկդ։

Սուլզանա գլուխը խոնարհեցուց։

—Բայց ինծ ի՞նչ փոյթ քու իրաւունքդ նորա վրայ, շարունակեց Բիազրա. մինչեւ ցարդ քաջութիւն ունեցած եմ զրաւելու ինչ որ հաճելի է ինծ և շահելու, մինչեւ իսկ բռնութեամբ, ինչ որ կը ցանկամ ունենալ։

—Պիտի տեսնենք, ըսաւ Արանոր։

—Ձմռան վրայ մի՛ կենար, պատանի՛, խոժոռաբար պատասխանեց որսորդն՝ ոտք ելլելով, և եթէ կեանքդ կը սիրես, գնա՛ կեցի՛ր։

—Ուրեմն մարդասպա՞ն մ'ես դու։

—Ո՛չ, մարդասպան չեմ, պատասխանեց Բիազրա. վասն զի թեամբ չպիտի յարձակիմ վրադ, և բնաւ պէտք չունիս գնդակէս վախնալու. բայց եթէ չես ուզեր ինծ թողուլ այս աղջիկը, պէտք է որ ինծ հետ կռուիս նորա համար։

—Ո՛չ, գոչեց Արանոր, չպիտի ընկրկիմ. ես զնէ կին ընտրեցի ինծ, և քիչ ժամանակէն, քահանայն պիտի օրհնէ զմեզ։

—Կը կարծե՞ս ուրեմն որ ես ևս չեմ ուզեր ինծ կին առնել զնէ, պատասխանեց Բիազրա։ Ես եւս քեզի չափ տրամադիր եմ ոսկի մատանին դնել նորա մատն։

Արանոր յանկարծ քաշեց տապարն իւր մէջքէն, բայց Սուլզանա երկու ոսոխներուն մէջեւ նետուեցաւ։

—Զեմ ուզեր որ ինծ համար զիրար սպաննէք, գոչեց։ Դու, Բիազրա, կռիւ առաջարկեցիր, պէտք է խօսքիդ վրայ կենաս։ Կռուեցէ՛ք, և ես յաղթականին պիտի հետեւիմ։

—Թո՛ղ այդպէս լինի, ըսաւ Արանոր։

Որսորդը գլուխը խոնարհեցուց, և մէկ կողմ նետեց իր հրացանն ու դաշոյնը։

* *

Մինչդեռ երկու ոսոխներն իրենց յարմար դիրքը կը բռնէին և դէմ առ դէմ կը կենային՝ դաստակնին կուրծքին վրայ խաչաձեւած, Սուլզանա կիսովին ընկողմանեցաւ արջի մորթին վրայ զոր ժայռին վրայ փռած էր։

Իւր ձախ բազկին վրայ յենած կը դիտէր երկու ոսոխներու կռիւն աւելի հետաքրքրութեամբ քան յուզմամբ, սուսերամարտից պայքարի մը հանդիսատես եղող վեհաժողովի մը նման վեհաշուք։

Մի քանի վայրկեան յետ և անշշուկ պայքարէ յետոյ, իւրաքանչիւրն կը պատրաստուէր յարձակման, Արանոր յամրաբար մօտեցաւ, ալ ոտքը միշտ դէպ յառաջ, և մէկ յարձակմամբ բռնեց իւր հակառակորդն։

Ծարպիկութեամբ բռնեց զայն, ճիշդ բազուկներուն տակէն, և երկու անգամ քիչ մնաց որ գետին տապալէր զԲիազրա, բայց սա կարծես արմատ բռնած էր հողին մէջ։

Վիճելէն մարդ մ'էր որ ապառաժէ տաշուած լինել կը թուէր։ Արանոր վերջին ճիգ մ'ըրաւ, ապա թողուց որսորդն։ Երկուքն ալ շունչ առին։

Այժմ Բիազրան էր յարձակման կարգը։ Որսորդը գետնէն վեր վերցուց երիտասարդն, բայց սա յաջողեցաւ վերստին ոտքը գետին դնել և, ճարտար շարժումով մը, խուսափեցաւ նորա երկաթեայ գրկախառնութենէն։ Ներ նախաբանն էր այս։

Երկու հակառակորդք ուզած էին իրենց ոյժերը կշռել։ Այն ատեն սկսաւ կռփամարտն, դարձեալ առաջին յարձակողն Արանոր եղաւ, և նա ընդ նա հարուածներ որսորդն որ ընկրկեցաւ նորա առջեւ, մինչեւ նոյն ժամանակ ինքզինք պաշտպանելով հազուագիւտ պաղարիւնութեամբ։

Արանոր սկսաւ ուժգին հարուածներ տեղալ որսորդին կուրծքին։ Սուլզանա շարժում մ'ըրաւ, իսկ աչերը կայծակնացայտ կը փայլէին, և իւր բոցավառ շրթանց մէջէն կ'երեւէին իւր սպիտակ ակռաները։

Բիազրա վայրկեան մը գժգունեցաւ, բայց անմիջապէս սթափեցաւ, և այժմ իւր հարուածները տեղատարափ կ'իջնէին իւր հակառակորդին վրայ որ դժուարաւ կը պաշտպանէր ինքզինք և տակաւ տեղի կուտար։ Բիազրա կառչի ասեալ հարուած մը իջեցուց իւր թշնամւոյն գլխին։

Սուլզանա անվրդով մնաց, բայց այն պահուն երբ իւր խոստեցեալն երկրորդ հարուած մ'ընդունեց աչքին վրայ, արտասուքի կաթիլ մ'ինկաւ իւր խռոված դէմքին վրայէն։

Արդէն պատանին անզգայն հասած էր. յուսահատական վերջին ճիգ մ'ըրաւ վանելու համար զԲիազրա, և մինչեւ իսկ յաջողեցաւ հարուածել զնա. բայց նոյնհետայն բռունցքն իւր գլխուն վրայ ինկաւ՝ բարկութեամբ և նախանձու բոլոր զօրութեամբ։ Արանոր գողդողաց և կռնակի վրայ տապալեցաւ, անգիտակից մէջ գահավիժեցաւ։

Բիազրա կանգուն կեցաւ, իւր բազուկները միշտ սեղմած, մինչդեռ Սուլզանա զայն կը դիտէր համակրութեամբ։

—Մեռա՞ւ, հարցուց նէ պահ մը լռութենէ յետոյ։

Բիազրա գլուխը ծռեց. մանկամարդ աղջիկն ալ իրենը խոնարհեցուց կարմրելով, ընդունելով վեր վերցնելու համար աւելի զարդարութեամբ։

—Ի՞նչ ես, Սուլզանա՛, ըսաւ Բիազրա։

—Եթէ ուզեմ, պատասխանեց աղջիկն հեգնօրէն։

—Ձե՞ն ուզեր։

Գեղանին Սուլզանա անոր նայեցաւ, յանկարծ, փայլած շարժումով մը, իր թեւերուն մէջ քաշեց զայն և համբուրեց։

—Երթանք, ըսաւ Բիազրա։

—Ո՞ւր։

—Քահանային քով։

Հեռուեալ կիրակի գիւղին զինետան առջեւ նստած էինք, և, բարեկամս մին որ շրջակայքը կը ճանչնար, և Պաւլինչի զանգակատան մը։ Տղայք եւ աղջկունք հոն կը պարէին և անոնց խմբին մէջ նշմարեցինք Սուլզանա որ Բիազրայի թեւոց մէջ կ'օրորուէր։ Կոյր երգիչ մը թմբուկի մը ներքեւ առանձին կ'երգէր տեսակ մը գիւղացիական երգ որ կը փառաբանէր Բիազրայի յաղթանակը և Արանորի եղերական մահը։ Բարեկամս պարսաւելի գտաւ Սուլզանայի ընթացքն։

—Կը սխալիք, ըսաւ գիւղական։ Կը յիշեմ նմանօրինակ տեսարան մը որու ականատես եղայ Նեաբլոս բլրան համբարութեանս մէջ։

Օր մը որսի գացած լինելով, մեր թարգմանչէն նշմարեցինք առաջին առիւծ մը որ դէպ ի մեր կողմը կուգար եւ իրեն կը հետեւէր մատակ առիւծ մը։ Արդէն կը պատրաստուէինք կրակ ընել, երբ երկրորդ առիւծ մը մօտակայ թփուտէն դուրս ելաւ մռնչալով սաստիկ մը։ Կանգ առաւ և սէգ ու արտագին մռնչումով մը ոգւոյն մատակն։

Մինչդեռ իր ամուսինը կռիւ կը պատերազմէր, անտարբեր թողուց զինքն, առանց մարտերերու օգնութեան հասնելու նմա, գետնին վրայ պառկեցաւ եւ, հանդարտ ու անխռով, մեռածաբար դիտեց իւր դեղին աչերով։ Երբ իւր ամուսինն արիւնթաթախ ինկաւ քաշուեցաւ եւ գնաց անապատին մէկ անկիւնը իւր վերջին շունչը փչելու, ոտք ելաւ եւ յաղթականին ետեւէն գնաց։

Հոն ուր տակաւին մարդն աւելի մօտ է բնական վիճակին, իւր բնազդներն եւս աւելի պարզ են, բայց այս պատճառաւ ոչ աւելի յոռի։ Բնութիւնը միայն մէկ նպատակ ունի, շարունակութիւն և կատարելութիւն սեռին. այս պատճառաւ այրն անգիտակցաբար գեղեցկութիւն կը փնտռէ կնոջ վրայ, և սա զօրութիւն առն վրայ։ Սուլզանա արժանի չէ պարսաւանաց։ Սիրոյ մէջ, ինչպէս ամէն բանի մէջ, «Հզօրագունին իրաւունքն է միշտ լաւագոյնը»։ Հոս, այս կէս վայրենի երկրին մէջ՝ այդ է որ կը յաջողի, և մեր քաղաքակրթեալ երկրին մէջ—դրամը։

ԶԱՔԷՐ ՄԱԶՕԽ

ԽՕՍՆԱԿ ԵՒ ՍՈՒԱԿ

Ուր կը հրատարակուէին երեսուն իրեն կրօնական թերթ, այժմ զատ կազմուած լինելով կը գտնուին բոլոր գրավաճառաց և գրատանց քով, իւրաքանչիւրն հինգ գրուշ։ Պէտք ունեցողները կրնան և դիմել առ Տիմոթէոս էֆ. Գասպարեան, կազմարար ի Սուլթան Համամ, թիւ 14, իսկ անձամբ թերթերուն գինը ղրկել առ Վ. Պալութճեան։ 7—7

Տաճկերէն, Հայերէն եւ Գաղղիերէն լեզուաց հմուտ հայ երիտասարդ մը որ երկար ժամանակէ ի վեր Տաճկերէն եւ Հայերէն լրագրաց աշխատակցած է, կը փնտռէ լրագրի կամ վաճառատան մը մէջ համեստ ամսաթոշակով գրագրութեան պաշտօն փարել։

Դիմել լրագրոյս գրասենեակը։

473 2—2

ԻԹԱ ԴՔՍՈՒՀԻ ԹՕԿԷՆՊՈՒՐԿԻ

Այս պատմական վէպն, որոյ դիւցազնուհին ընկերական ճշմարիտ սիրոյ, մաքուր բարոյականի, քրիստոնէավայել անբիծ կենցաղի, հրեշտակային անձնուիրութեան, անխռով սրտի, վեհ հոգւոյ եւ ջերմեռանդ կրօնասիրութեան տիպար մը կը ներկայէ, թարգմանած է ի Գերմաներէնէ հանգուցեալ Դոկտ. Գ. Պրաւէրեան։—Կը վաճառի ի գին 100 փարայի Ջրավաճառ Փօզոս և Յակոբ աղաներու խանութը։ 4—10

Ս. ՀԷՔԻՄԵԱՆ
ՕՐԷՆՍԳԷՏ ՏՕՄԱՐԱԿԱԼ
25 Սէլանիք խան ի Ղալաթիա, 25
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՎԵՐԱԿԱԶՄԵԱԼ

Խմբագրութիւն և Թարգմանութիւն Թուրքերէն, Հայերէն, Յունարէն, Ֆրանսերէն, Իտալերէն, Անգլիերէն, Գերմաներէն, Հոլլանտերէն, Ռուսերէն, Պուլկարերէն, Ռումաներէն, Սպաներէն և Պարսկերէն լեզուներով։

Խորհրդատուութիւն քաղաքական, տնտեսական և առեւտրական գործոց վրայ։

Դատախօսութիւնք առեւտրական ատեանի, լեզուաց և ազգութեան։

Գրասենեակը բաց է ամէն օր՝ կիրակի և տօնական օրերէն զատ։ 462 8—12

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Ակնաբոյժն փոխադրուած է ի Բերա Պէքար փողոց թիւ 9։

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 47

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Մաքրի-գիւղի մէջ հիւանդ ընդունելէ զատ, հիւանդներ կ'ընդունի նաեւ Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամ 7 էն 9, ըստ Թրքաց, Սամաթիա Մեծ Փողոց թիւ 339, նոր հաստատուած այցելութեան Սենեակն։

Նոյնպէս երկուշաբթի օրերը, գալով վերոյիշեալ ժամերուն, Սամաթիա Քրիստեան Դեղարանը կը գտնուի, իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձրիաբար դարմանելու։ 420

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄՍՈՆՍ ՏԸ ԲԱՅԹԸՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վկայեալ Ամստերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80։ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց։ Երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները։ 54

ԻԼԱՆ
——
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ
——

Երգագ անպարը իչին ալընաճագ չէքէր վէ սէպզէնին գարարը գաթիսի մալըբը բուլմինին օն իքինճի ճումա իրթեսի կիւնիւ միրիյէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզբիւրտէ սաաթ ալթըտան նիհայէթ տօգուզա գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

3 մայըս 306
249 3—3

ԻԼԱՆ
——
ԲԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ֆիրուզիւյ օլունաճագ խիզ պին ղըլէ քէփէկին իլթիրամընա թալիպ օլանլարըն մայիսըն եէտինճի կիւնինէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

2 մայիս 1890 450
Նօ. 1 3—3

Օ ՓԱՆԹԷՕՆ || AU PANTHEON
ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
Բերա, Մեծ-Փողոց, Կալաթա-Սէրայի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ Բարիզէն առացած են իրենց Եղանակին Նորելուկներու մթերքն, որ է կանանց զգեստներու համար մետաքսեայ և բրդեայ շատ գեղեցիկ կտաւներ, մետաքսեայ ֆուլար և ժէրսէ՝ հագուստներու համար, մանկանցներու համար նոր գծագրութեամբ ֆանէլ կերպասներ և հազար ուրիշ նոր և ճաշակաւոր վայելուչ առարկաներ։

Գալֆօրուլօ եղբարց վաճառատունն, որ ի վաղուց անտի ծանօթ է, կը վայելէ վստահութիւնն հասարակութեան, որ կրցած է գնահատել անանց ապրանաց ընտիր տեսակն և միշտ անսասան յառաջութիւնը։ Գալֆօրուլօ եղբարք փափաքելով յարմենուէ իրական առաւելութիւն մը մատուցանել վերոյիշեալ առաւելութեանց վրայ, իրենց ամէն ապրանաց համար հաստատած են բոլորովին նպաստաւոր և շատ զեղչեալ գիներ։ 409 17—20

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

"ՖԻՆԻՔՍ"

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000 — Հիմնեալ ի Լօնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոյն հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ առաքելոցս, որք ունին լիազոր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս

Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք	8.000.000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5.604.722
Տարեկան հասոյթ	»	12.773.779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՑՈՒՄՆՔՖՕՌԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6.250.000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անմնիատիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ—Տեառք ներքէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն.

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՅԺ

Պտոի գտնեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տոքթ. Րիճէսի Ստուգիչ Հիւթը

Այս պատրաստութենէն խոշոր գդալ մը, կէս գաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժահամ և սնուցիչ ըմպելի մը, որ կը զինքուն մարզութիւնը, զարմանալի կերպիւ կ'աճեցնէ մանուկներն և ատաղձ, զօրութ և կենսական կ'ընէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Րիճէսի Սնուցիչ Հիւթէն խոշոր գդալ մը, փոքր քանակութեամբ թեթեւ ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով յառաջ կը բերէ մանուկ մը արուն փայլ պէտք է ունենայ [illegible] ամբողջ օր կամ գիշեր, նոյ անձնոյն խմելու մինչեւ որ կռուոյ կարելի է գոյն գործածել նաեւ ծծմբի մէջ։

Անհրաժեշտ գտնուած է այն մայրերուն համար որք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին։

Գնորդներէն կը խնդրուի լաւ ուշնել թէ գունի'ն թէ մորը համար է։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր տղաքներն առողջ և քաջակազմ ըլլան, հոգացէք Տր. Րիճէսի Սնուցիչ Հիւթն որ կը գտնուի գործակալին քով. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ղալաթիա, Վոյվոտա պահականոցին քով Թիւ 95 և 97 69

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ-ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Գրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթական պատրաստութիւններէն.

Այս երկաթ, չուոյ հոտ չէ ունիր, մի ստամոքսի կ'անցնի չեղծէն և անուշեղէն

Ջնջութիւն չի տար, ստամոքսը չէ գրգռեր, ակռաները չի սեւցներ.

Կեդրոնատեղի՝ ՄԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211. Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

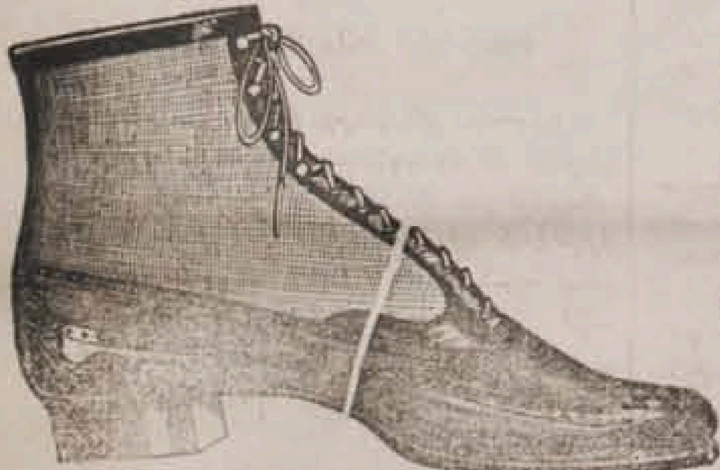

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ Փրանսական նիւթերով և Փրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Գօթին կոշիկ	ղրշ. 95	Գալատական կօշիկ	ղրշ. 45		
Գօթին	» 67	Կանանց մաշիկ	» 40		
Մոյկ	» 150	Կանանց սկարբին	» 45		
Սկարբին	» 52				

291

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վերի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արդէն նաւար համբաւ մը առած է ի մեզ, այս ձմեռ եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելած մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Փրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Աւստրիական բրդեղէնց զանազան տեսակներով։

Հետեւապէս իւր բուն գործարանին պարունակութեան վրայ այս են՝ ամեն համար ամեն տեսակ ձեռնոցներ, քաշանէ, կերպաս, զոյլիկս, զարդ, թաշկինակ, ներքնազգեստ, շապիկ, շալ, բրդէ, կանանց եւ փոքր աղջկանց համար զարդարանքներ, անկողնի ամեն տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն այ ընտիր տեսակէ.

Հասարակաց ընտրանքը կը զբաղի մանաւանդ այս վաճառատան գանազան տեսակ վերարկուներն և ճակլէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով են։

Յաւելուած մը բրած է նաև պատրաստուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է այժմ, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոյն ճաշակին ու բազմանոց համեմատ ի գոյն գներով ինչ որ պարտիլին։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամեն տեսակ զգեստներ բոլորովին խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 101

Օ Բ Ր Օ Կ Ր Է

ԱՌԱՋԻՆ Գ ԸՆԱՐԱՆԸ դրամց, պատուհաններու փեղկերու, կաղնէ [illegible] տախտակամածներու, [illegible] եւ այլ առաղծագործական շինութեանց

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՊԷՇԻԹԱՇ, ԱՔԻՔԻԹԼ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21, 22, 23

Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կակուղ ու կարծր չոր փայտերէ ամեն տեսակ շինութիւնք թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։ Նոյնպէս զորանոցներու, հիւանդանոցներու, վարժարանոց և խանութներու ներքին ու արտաքին տաղծներ ամեն տեսակ զարդարանքներն, ինչպէս նաև մեքենայով կատարուելիք ամեն տեսակ առաղձագործ գործեր։ Գուտանները եղած յանձնարարութիւնք եւ կ'ընդունուին։

Այս գործարան կը պատրաստէ նաեւ ստամոքէ, դուռէ և քանդակեալ զարդ կարասիներ, չարժուն ցուց ծեծեր, բարձրաւոր մեծ սանդուղներ և մեծ փողոցի դռներ։

Սոյն գործարանը գինօք մեծապէս գոհ պիտի ըլլան, որովհետեւ յիշեալ գործարանը մեքենայներու շնորհիւ մեծ դիւրութիւններ ունի։

ԱՐԱԳ, ԱԺԱՆ, ԽՆԱՄՈՎ ԳՈՐԾ 319

ՄՈԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նորաձեւ մօրուքի գոյնը փոխելու համար մէջ երկու անգամն, ամենայն ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի, ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ՍԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ Բնական մոյն արմատներու և խոտերու հիւթէ։ Սոյնով կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ ... [illegible]

[illegible]

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

[illegible]

ԿԷՆՏԵՐԼԻՆ ՁԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՑ, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կոյսերան Ղալաթիա Շէշլիէ Թրամվէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա. 61

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86.699.951.29.
Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարոց » 408.448.921.35.

Ապահովագրեալ տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ'ընեն։

Ապահովագրեալ տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % շահ կ'ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ. Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 29.70 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10.000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և առ իրեն բաւական ... [illegible]

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտը) Օրինակ.

Ման տարեկան եղած մէկուն ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10.000 ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի առնէ, ... Ընկերութեան 85 % շահուց 320.30 ֆրանք տարեկան բաժինը փոխարէն։

Մանկանց օժտի համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 31.12 % և 41 ½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքին վրայ, 415 ֆրանքի շահ ... [illegible]

Ջնջին մ'ցանակի մը միջոցաւ կարելի է երաշխաւորել նաեւ վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակալն Գ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏԻ, Գրասենեակ, Թիւնէլի հրապարակ, առ Մոյէրի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան անդամակցերն է Գ. Ս. ԱՏԼԷՐ 26

ՀԱԶԻ ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻՏԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ՆԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս գեղն վաղեմեան համբաւ մ'ունի կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բաուէլ կ'ընդունի այն անձանց որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն ՆԷՅԼԻ Թղթակից վրայ, ի Ռուբ, ըՍկովտիա.

«Սիրելի պարոն, Ըստ արուեստ կը ներուէ յանուն հայէ մը որ գեղերը կ'արդիւնաւորէ իմ ընտանյաց և ցեղերս հանգիստ անցունել, վ. ան. [illegible]

(Ստր.) Վ. ԼԻՆՏԷԼ, Ներքի Թղթակիցն։

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և առանձին դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բենսի, 2 շիլին 3 բենսի և 11 շիլինի — Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ՓՈՒԷԼԼ, 4, Ալպին Բուլէյ, Պլաքֆրիըրս, Լոնտոն.

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով 64

Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կոյսերան Թրամուէյին, 95 և 97

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿԱՐՈՂ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ — Վերջին յառաջ և հինգ տարի մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, ջղատութիւն, զառանցանք, ամենայն կարգաւութեան փառագոյն կորուստ, եւ ամենական զմեքու կորուստն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարում.

Կը բուժէ ջղաւորութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, որոնց յեղանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւն եւ ... [illegible]

Ջղային ախտութեան եւ տաք հիւանդանոց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ յայտնի է [illegible]

ՏՕՔԹՕՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գրգռութիւն կ'առնէ ... [illegible]

Ջղաւոր սոր նմանութիւններ. Տօքթօր Լալորի Ֆոսֆոտին պարունակեալ է ... phodyne, London, England ... Dr. Lalors' Phosphodyne ... [illegible]

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, 65

Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կոյսերան Թրամուէյին, 95 և 97.

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ... [illegible]

Անուանք	Թոնաց	Անուանք	Թոնաց
[illegible]	7718	[illegible]	4841
[illegible]	7718	[illegible]	4535
[illegible]	7391	[illegible]	2574
[illegible]	7268	[illegible]	2403
[illegible]	5587	[illegible]	2393
[illegible]	5517	[illegible]	2166
[illegible]	4809	[illegible]	2346
[illegible]	4557	[illegible]	2144
[illegible]	2143	[illegible]	1899
[illegible]	1876	[illegible]	1855
[illegible]	1614		

Մասնաւոր շոգենաւը, նաւապետ Քինկ, Լիվըրփուլէն առտ կ'ազատուի մայիս 23ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակալ Thomas C. Joly

Թիւ 1, Քիւչիւք Հայիլ փաշա խան, 196

ՍԱՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնաց	Անուանք	Թոնաց
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Նեպէլի շոգենաւը, նաւապետ Տըֆի, առտ հասաւ և պիտի մեկնի ի Լիվըրփուլ մայիս 8.20ին։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթալ խան ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 181 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրփուլ։